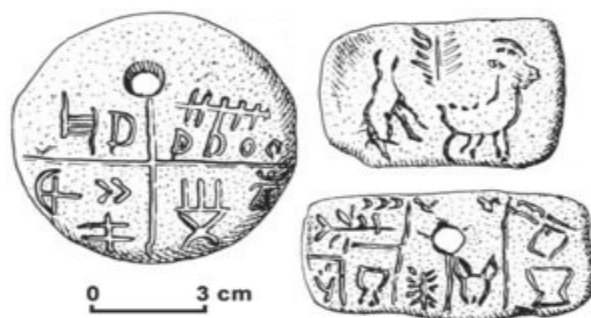

Tatárlaka titka

Friedrich Klára

23 évvel ezelőtt egy munkatársam, aki ismerte a rovásírás és a sumér- magyar rokonság iránti elkötelezettségemet, örvendezve nyújtott át egy kiadványt, amelyben először pillantottam meg a tatárlakai korongot és a hozzá tartozó két táblácskát. Azóta gyűjtögetem róluk a véleményeket, megfejtéseket. Ennek a gyűjtőmunkának az eredménye ez az összefoglaló, amelynek végén saját elgondolásomat is közlöm.

Hitelesebben lehet írni kutatásunk tárgyáról, ha eredeti valóságában megtekinthetjük, sőt alaposan meg is tapogathatjuk. Így volt ez a sokak által látatlanban hamisítványnak nevezett Margit-szigeti rovásírásos kő, vagy Csepregi Ferenc táltos köveinek esetében is, ahol a személyes találkozás ezekkel az emlékekkel meggyőzött régiségükről, eredetiségükről és fontosságukról. Mintha a rég elhunyt rovó szellemének egy része ott várakozna e tárgyakban arra, hogy valaki megértse üzenetüket.

Gáborral régóta készültünk a tatárlakai koronggal való találkozásra, amely Götz László és Kabay Lizett könyveinek útmutatásai szerint Kolozsváron, az Erdély Történelmi Múzeumban várja rajongóit. Gábor 2003 decemberében a múzeumban (a régi Bástya utca, ma Str. Daicoviciu 2. sz.) azt a felvilágosítást kapta a kizárólag románul beszélő alkalmazottaktól, hogy a korongot és a táblácskákat Németországban vizsgálják. Hazatérve a következő, kolozsvári barátaink által románra fordított ajánlott levéllel kereste meg a múzeum igazgatóját:

Catre: Dl.Piso Ioan

directorului al Muzeul National de Istorie din Ardeal

str.Constantin Daicoviciu Nr.2 400020 Cluj-Napoca

Stimate Director!

Ca presedintele al Asociatiei de Scriere Runica si Crestatura Maghiara as – avea rugamintea catre dvs.

În anul 1961 renumitul arheolog Nicolae Vlăssă în apropierea Tartariei (Tatárlaka) a descoperit obiecte cu importanță de istorie al scrisului, din care pe una știința istoriei, de atunci o numeste amuletul din Tartaria (Tatárlakai amulett). Obiectele găsite atunci au fost duse în muzeul condus de dvs.

În 2003 decembrie când am fost în Cluj as-fi vrut sa-le vad în original, dar când m-am interesat ca unde le pot vedea am primit raspunsul ca în prezent se află în Germania pentru cercetare.

În viitorul apropiat mai multe membrii al asociatiei noastre vrea sa viziteze muzeul dvs. pentru a vedea obiectele cu scriere runica găsite în apropierea Tartariei, as vrea sa ma informati despre urmatoarele:

– Din ce scop, unde și de când se află discurile ceramice în cercetare? (Informațiile de mai sus sunt necesare pentru scrierea unei cărți despre discurile ceramice cu scris runic găsite în Tartaria.)

– Când sunt duse înapoi obiectele în muzeul dvs.?

Va mai cerem ajutorul să ne informați despre descoperirile a d-nei arheolog Torma Zsófia, dacă se află câteva dintre ele în muzeul condus de dvs.?

Ajutorul și colaborarea va multumesc anticipat și va rog ca răspunsul dvs. să fie trimis pe adresa asociației:

Cu stima Szakács Gábor elnök

1163 Budapest, Sasvár utca 52. Magyarország

sau pe adresa e-mail: szakacsghabor@axelero.hu

Budapest 12.01.2004

Tisztelt Piso Ioan Igazgató úr!

A Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetsége elnökeként az alábbi kéréssel fordulok Önhöz.

1961-ben a neves román régész N. Vlassza az erdélyi Tatárlaka (Tartaria) közelében végzett ásatásai közben írástörténeti jelentőségű tárgyakra bukkant, amelyek egyikét azóta Tatárlakai amulettnek nevezi a történettudomány. A leletek az Ön által vezetett kolozsvári Erdély Történelmi Múzeumba kerültek.

Amikor 2003 decemberében Kolozsváron jártam, szerettem volna eredetiben is megismerlenni e kis tárgyakat, azonban kérdésemre, hogy a leletek a múzeum mely részében található, az alkalmazottak azt a feleletet adták, hogy jelenleg Németországban vizsgálják őket.

Minthogy a közeljövőben a Magyar Rovók és Rovásírók Országos Szövetségének több tagja is szeretné megtekinteni a tatárlakai rovásfelíratos lelet együttest, az alábbiakról kérném szíves tájékoztatását:

– Hol, mióta és mi célból vizsgálják a korongokat? (Ennek ismerete azért szükséges, mert a leletekről, vizsgálataikról, kiállítási helyeikről könyvet állítunk össze.)

– Mikorra várható a leletek visszaszállítása a múzeumba?

Segítségét kérjük abban is, hogy amennyiben lehetséges, tájékoztasson minket, hogy Torma Zsófia régész nő leletei közül található-e néhány az Ön által vezetett múzeumban?

Együttműködését és segítségét előre is megköszönve kérem, hogy válaszát a Szövetség alábbi címére elküldeni szíveskedjék.

Szakács Gábor elnök

1163 Budapest, Sasvár u. 52. Magyarország,

e-mail: szakacsghabor@axelero.hu

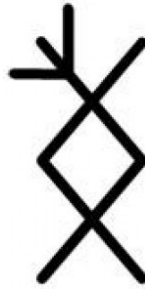
Budapest, 2003. december 29.

Válasz mind a mai napig nem érkezett.

2004 júliusában Gáborral együtt kerestük fel a múzeumot, ahol ugyanazt a hét hónappal korábbi felvilágosítást kaptuk a továbbra is kizárólag románul beszélő, de egyébként udvarias dolgozóktól: még

mindig Németországban tanulmányozzák a leleteket. Helyette, állítólag teljesen méretarányos és pontos másolatot láthattunk az egyik tárlóban, majd egy ilyen másolatot meg is vásárolhattunk. A korong 25000, a két táblácska egyenként 20-20000 lej-be került, amely összesen kb. 500 magyar forintnak felel meg.

A múzeumban a tárlókon csak román feliratok vannak. A kiállított anyag újkőkori része Torma Zsófia (1840-1899) gyűjtéséből származik, a régész nő neve azonban sehol sem olvasható. Nagy örömmel fedeztük fel az egyik tárlóban az általa, a Maros omladozó partfalából kimentett, törött korsók cserépedények alján rovás betűinket, köztük 6500 éves, ötletes összerovásokat, pl. (H.Zs.)

S most nézzük, mit is foglal magában a világ neves régészeinek, sumerológusainak érdeklődését is felkeltő lelet együttes!

1961-ben Erdélyben, Tatárlakán, Nicolae Vlassza, kolozsvári régész egy hamuval telt sírgödört tárt fel, amelyben egy 40 év körüli ember összetört, megégett csontjaira, mellette pedig 26 agyagszoborra, két kőfigurára, egy tengeri kagylókból készült karperecre, egy égetett agyagból készített korongra és két téglalap alakú táblácskára bukkant. A csontok alapján a szénizotópos vizsgálat eredménye szerint a lelet 6-6500 éves. A korongon írás és képírás, az egyik táblácskán csak képírás van, ezek a felső harmaduknál át vannak fúrva. A másik táblácskán két kecskének tűnő állat és egy növény képe látható. A korongon és a képírással táblácskán lévő jelek 1000-1500 évvel idősebbek a sumér képírás első emlékeinél, valamint helyi, tatárlakai agyagból készültek. Kövessük nyomon, hogy e száraz tényszerű adatok alapján milyen következtetésre jutottak a kutatók.

Nicolae Vlassza, a feltáró régész szerint a tatárlakai táblák feliratai nem elszigeteltek, hanem közeli rokonai a tordosi edények alján talált és a Belgrád melletti Vinca kultúra jeleinek. Valószínűnek tartja, hogy i.e. a 4.-3. évezredben mezopotámiai-sumér csoportok települtek be a Balkán északi részére és Erdély területére, így az ő hatásukra alakult ki a tatárlakai írásbeliség.

Vlassza véleménye után következzen a jelen tanulmány bevezetőjében említett kiadvány, a kecskeméti Forrás, amelynek 1981 novemberi számában igaz őstörténetünket bemutató szerzők írásai is megjelenhettek, pl. Kunszabó Ferencé, Vértessy Györgyé, Grandpierre K. Endréé.

Az 59. oldalon kezdődik Borisz Perlov, szovjet kutató írása Tatárlaka üzenete címmel. Ebből megtudjuk, hogy 1961-ben a tudományos világot régészeti szenzáció híre járta be, mert egy kis román (így!!!) településen az erdélyi Tatárlakán olyan írásos leletre bukkantak, amely ezer évvel bizonyult régebbinek a sumérekénél. Perlov a következő tudósok véleményét közli:

– Falkenstein német sumerológus szerint Tatárlakán egy olyan írásbeliség létezett, amely sumér hatásra jött létre.

– M. S. Hood angol régész szerint a korongot és a táblácskákat sumér kereskedők vitték Tatárlakára,

ahol az őslakosok ugyan semmit nem értettek belőle, de lemásolták és vallási szertartásaikhoz felhasználták.

– A Szovjetunió Tudományos Akadémiája Régészeti Intézete laboratóriumának sumerológus szakértőjét Perlov nem nevezi meg, csupán a véleményét közli: A tatárlakai sírban férfi csontokat találtak. A táblácskák pedig helyi eredetű, széleskörűen elterjedt írásbeliség részei és kapcsolatba hozhatók Mezopotámiával és a magyar Kőrös kultúrával. Véleményem szerint ez így nagyon szép, ám a korong feliratának egészen vérfagyasztó értelműt ad, szó szerint: „A 40. uralkodási évben Saue Isten szájának rituálisan megégettük a törzsfőnököt. Ő a tizedik.”

Névtelen szakértőnk szerint tehát a tatárlakaiak kiszolgált főnökeiket megsütötték és megették, erre egészen rákaphattak, mert már a tizediknél tartottak.

Perlov sem ért egyet e túlzott falánkságot feltételező megfejtéssel. Az ő ajánlata, amelyet az óramutató járásával ellenkezően haladva, a sumer Dzsemdet-Naszr kultúra jeleinek segítségével oldott meg, a következő: „A négy kormányzó Saue Isten, a nagyeszű nemzetségfő tiszteletére megégetett egyet.” A segítségül hívott Dzsemdet-Naszr jelek főpapnőkről tudósítanak, ezért Perlov nem zárja ki, hogy Tatárlakán is lehettek hölgyek a vallási vezetők között. Egy lényeges kérdést is feltesz: „Így hát kik voltak Tatárlaka ősi lakói, akik az i.e. 5. évezredben sumérul írtak, amikor Sumér még nem is létezett?”

Ne reménykedjünk, hogy a mi nevünket húzza ki a kalapból! Következik ugyanis Kifisin szovjet sumerológus fejtegetése, az e területen élt „összlávokról”, akiket a kelták isteneknek tekintettek.

A nagy tudású Götz László Keleten kél a Nap című könyvében (Püski Kiadó 1994) „a szovjet sumerológus őstörténeti mesedélutánjának és a szláv sovinizmus émelyítő ömlengéseinek” értékeli Perlov és Kifisin próbálkozását, hogy a merőben kitalált összlávoknak tulajdonítsák az írás feltalálását és őket tegyék meg Erdély őslakóivá. Götz László, a tatárlakai táblácskákat tengeri úton érkezett mezopotámiai-sumer ércutató és fémfeldolgozó csoportokkal hozza kapcsolatba, akik nagy számban, katonai biztosítással utaztak és hosszabb ideig tartózkodtak Erdélyben.

Kalicz Nándor Agyagistenek címmel (Corvina Kiadó 1970) írt összefoglalót az újkőkor és rézkor magyarországi emlékeiről. Ebből idézek: „Az erdélyi Alsótatárlakán (Tartaria) egy kultikus rendeltetésű gödörben 26 idol mellett előkerült egy téglalap és két korong alakú égetett agyagtábla is. Ezek bemélyített díszítése olyan jeleket őrzött meg, amelyek csaknem tökéletes párhuzamai Mezopotámiában fordulnak elő.”

László Gyula régészprofesszor a Vértesszőlőstől Pusztaszerig című könyvében (Gondolat Kiadó BP. 1974) Kalicz Nándor véleménye nyomán említi a leletet, majd így összegez: „...nem jártunk helytelen úton akkor, amikor az újkőkor tárgyalását azzal kezdtük, hogy a jégtől felszabadult területekre Délről nem csak növény- és állatvilág települt, hanem az azokhoz szokott, azokból élő ember is.”

Bakay Kornél az Őstörténetünk régészeti forrásai (Miskolci Bölcsész Egyesület 1997) című művében időrendi áttekintést ad időszámításunk előtt 10000-től időszámításunk kezdetéig Európa és Ázsia kultúráiról. A tatárlakai és tordosi emlékeket a Krisztus előtti 8-6 000 év közé helyezi. Ugyanebben az időszakban jelennek meg Jerikóban a kerámia, Anatóliában a szárított téglából épült lakóházak, Kínában és Dél-Európában az első földműves falvak, Mezopotámiában a juh, kecske, sertés háziiasítása.

Fehérné Walter Anna 1975-ben Buenos Airesben, emigrációban adta ki hatalmas gyűjtőmunkájának összegzését *Az ékírástól a rovásírásig* címmel. Magyar könyvkiadóink legnagyobb szégyene, hogy e

mű 29. éve nem jelent meg hazai kiadásban. Bár ezért biztosan meg fognak kövezni, de ki kell mondanom, hogy ezerszer inkább e könyvnek kéne a nemzeti könyvesboltok ajánlatában szerepelni, mint a manysi sámánfi Arvisuráinak! A széthordott, eltékozolt Torma gyűjtemény alapján vallja, hogy az írásbeliség a Kárpát-medencéből került Mezopotámiába. A tatárlakai táblácskák rokon darabjait is bemutatja: rovásjeleket Torma Zsófia tordosi gyűjtéséből, a tordosi és az Olt-völgyi korongot, karanovói, gradesnicai rovásjegyeket, valamint a phaisztoszi korongot, ez utóbbit Kabay Lizett néprajzkutató és művészettörténész Naphimnuszként fejtette meg.

Fehérné Walter Anna szűkös anyagi lehetőségeiből is kiadta Torma Zsófia *Ethnographische Analogien* című, addig csak németül olvasható munkáját *Sumér nyomok Erdélyben* címmel, amely sajnos csak rossz minőségű fénymásolatban kapható. Ezt Jáki Gábor egészítette ki a régész nő gondosan, szeretettel, tisztelettel megírt életrajzával, valamint, az *Ami azóta történt* című fejezettel, amelyben nagyszerű összefoglalást olvashatunk tatárlakai táblácskáinkról is. Tőle tudjuk, hogy Harmatta János professzor szerint a két írásos táblácska fogadalmi ajándékok listáját tartalmazza négy sumér istenség Enlil, Palil, Usmu és Samas számára. Érdekesség, hogy az edények, lovak és árpa mellett a tönkölybúza is szerepel.

A tatárlakai felfedezés után Walter Anna levélben kereste meg Vlasszát, felhívta figyelmét Torma Zsófia betűgyűjteményére, amely szintén kiadatlan. A Torma kézirat akkoriban Vlasszánál volt, aki azt válaszolta, hogy az már foszladozóban van, ceruzarajzai elhalványodtak, és a Kolozsvári Egyetem szándékozik az egészet egyben kiadni. Azóta sajnos Walter Anna és Vlassza is elhunyt, s ki tudja, milyen méltatlan körülmények között foszladozik, halványodik tovább korai műveltségünk legfontosabb bizonyítéka, s Torma Zsófia, a zseniális tudósasszony önfeláldozó, szorgalmas életének minden eredménye. Nagy örömmre szolgált, hogy jelen tanulmány készítésének idején a Fehérlőfia könyvesboltban megvehettem a *Sumér nyomok Erdélyben* gondosan szerkesztett, jól olvasható könyv alakú változatát. („Magyar őskutatás” Kiadása – Buenos Aires 1972)

Forrai Sándor *Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig* című könyvének borítóját korongunk díszíti (Antológia Kiadó 1994). A tanár úr megállapítja, hogy három jel teljesen megfelel rovásírásunk Z, NY és GY betűinek. Összerovásnak, ligatúrának tartja az (ND) és a (BP) képjelet.

Említést tesz a mezopotámiai, egyiptomi, krétai, föníciai párhuzamokról. Tudósi, kutatói komolyságát dicséri, hogy nem tesz megfellebbezhetetlen megállapításokat, hanem további vizsgálatok szükségességét hangsúlyozza, valamint éppen a tatárlakai lelet kapcsán méltatja Torma Zsófia munkásságát és elítéli mellőzését. Forrai Sándortól tudjuk, hogy Harmatta János szintén emlékeztet arra, hogy Torma Zsófia már 1879-ben felhívta a figyelmet a tordosi és a mezopotámiai jelrendszer kapcsolatára.

Makkay János őstörténész professzor kettőszáz oldalt is meghaladó, nagyszerű összefoglalás írt *A tartariai leletek* címmel (Akadémiai Kiadó 1990). Ebben végre szakszerű, tényszerű leírást olvashatunk az eddig másod- harmadkézből átvett ismeretek helyett. Vlasszával többször találkozott, a helyszínen is járt. Rétegrajzok, jelgyűjtemények segítségével szemléltet. A könyvet Vlassza emlékének ajánlja, aki igen korán, 50. életévét meg sem érve hunyt el. Egyúttal hiányolja Vlasszánál a pontos helyszín- és leletleírást. Makkay Jánostól végre megtudjuk, mi is volt pontosan az a Vlassza által „mágikus, vallásos

komplexumnak” nevezett leletegyüttes, amelyet a sírgödör tartalmazott: egy 30-40 éves felnőtt ember – neme ismeretlen! – összetörött, megpörkölt csontjai mellett 26 agyag- és 2 alabástrom szobrocska, spondylus-kagylóból készült karperec és a 3 tábla. Vlassza 1967-ben, hat évvel később említi, hogy a szobrocskák egy csőtálpas edény töredékeiben voltak és egy nagyobb váza vállrészét is megtalálták.

Torma Zsófia tordosi ásatásain is előkerültek hamuval telt agyagurnák, némelyikben embercsont.

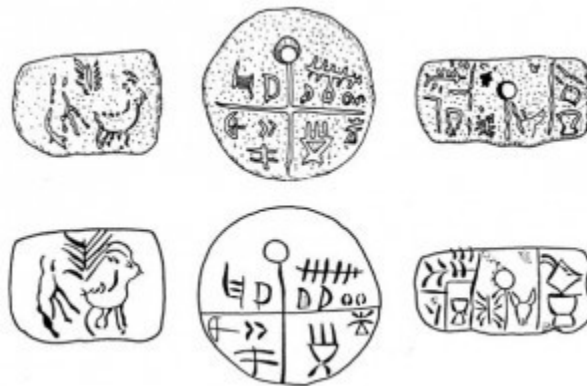
A megpörkölt csontok anatómiai vizsgálatáról Makkay professzor úr nem tud. Több lehetőséget is felvet a táblácskákat készítő személyről. Legvalószínűbbnek azt tartja, hogy valahol, az Égei-tengeri központokban egy sumér személy, esetleg írnok átadta tudását egy erdélyi bennszülettnak, vagy kereskedőnek, aki a tapasztalatait már személyesen juttatta el Erdélybe, különben nem készülhettek volna helyi agyagból a táblák.

Más megoldási lehetőségeket is ismertet. Határozottan elhatárolódik azonban a sumér-magyar rokonság képviselőitől és ebben az ügyben sajnálatos módon Komoróczy Géza zászlója alá áll.

Könyvkiadásunk nagy hiányossága, hogy ez a mű szinte hozzáférhetetlen. Végül Varga Csaba íráskutatótól kaptam kölcsön, köszönet érte.

Baráth Tibor, korábban kolozsvári egyetemi tanár, majd emigráns történész, *A magyar népek őstörténete* című könyvének (Somogyi Zoltán kiadása – USA 1997) már a borítóján találkozunk a koronggal, mégpedig pontosan megrajzolva. Belül is hasonló részletességgel ábrázolta a három táblácskát. Ehhez hasonló megbízható képet találunk még Bartha Gábor Erdély című könyvében (Progresszió Gt. 1989, ez látható az 1. részben), valamint a *Forrás* című folyóiratban.

Itt jegyzem meg, hogy hiteltelenebbek azok a megfejtések, amelyek pontatlan rajz alapján készülnek.

Leggyakrabban a bal felső negyedben, a korongot négy részre osztó kereszt bal vízszintes vonalán elhelyezkedő kis V jelet hagyják el, amely pedig fontos jelkép. Örvendetes, hogy egyre többen hordják nyakukban a tatárlakai korongot, de a gyártók felületessége és felelőtlensége, hogy pontatlanul készítik el és ezáltal töredékesen közvetíti 8-9000 évvel ezelőtt élt őseink üzenetét, amely ha védő varázserőt tulajdonítunk neki, így nem éri el célját.

Baráth Tibor fontos észrevétele, hogy Krétán az i.e. második évezredben készítettek és használtak hasonló korongokat, ezeknek pontos rajzát is közli.

Baráth Tibor bronzkorinak fiatalítja a leletet (i.e. 2000-500). Véleménye, hogy egy „Napvárta”, azaz csillagvizsgáló állhatott a megtalálás helyén, s a táblák egy akkori csillagász eszközei, amelyek segítségével naptárt készített. A két táblán a lyukak nem felfüggesztésre szolgálnak, hanem rajtuk keresztül az első napsugarak megjelenése a láthatáron jól megfigyelhető. Bizonyítja ezt azzal, hogy a téglalap alakú táblácskán a lyuk köré még a nap sugarait is bekarcolták. Úgy gondolja, hogy a krétai korongok hasonló célt szolgáltak. Kimondja, hogy a tatárlakai korong írásjelei megfelelnek a szkíta-hun-magyar jeleknek. Az egyberótt szöveg átírása a következő: „Ez irány elé jön Isten négy órákor. Rák övön tíz telek után.” A csillagász tehát a június 11-20-ig tartó időszakot figyelte, akkor kel a Nap a tatárlakai délkörön pár perccel hajnali négy után.

A másik átfúrt tábla megfejtése:

„A Nap (az Ég ura) itt a Rákkor jön a napsugár lyukába”. Tehát szintén a nyári napforduló megfigyelésére szolgált.

A harmadik táblán nincs lyuk, azaz Nap, mivel a táblácska a téli napfordulót jelzi.

Fontos meglátása, hogy a tatárlakai Napvártát a nagy Nyugat-európai megalitikus csillagvizsgálókhoz hasonlítja, s felhívja figyelmünket a Csíksomlyó feletti Somló hegyen lévő kőtömbre. Ennek tetején a karcolt ábrák kapcsolatba hozhatók az állatöv jegyeivel. E naptárkövet a Ferences atyák, mint pogány áldozati emléket, helyéről eltávolították, de nem pusztították el, mert a székelyek követelték őseik ezen emlékének megőrzését.

Végül Baráth Tibor könyvéből ide kívánkozik egy szép hazafias érzelmű mondat: „...a világszenzációt elért tatárlakai korongon nem ákombákom szerepel, ahogyan Hood professzor vélte, hanem kitűnő magyar szöveg.”

Ruzsinszky László Baráth Tibor megfejtését és véleményét fogadja el a korongról és ezt emeli át *A ragozó ősnyelv írásának világtörténete* című művébe (Komló 2000).

Kákosy László egyiptológus a *Ré fiai* (Gondolat 1979) című nagy összefoglaló művében Tatárlakát is említi: „A két kultúra kapcsolatára jellemző, hogy az írás Mezopotámiában és Egyiptomban majdnem egy időben jelent meg, az előbbi területen valamivel korábban. A legrégebb mezopotámiai piktografikus írásnak emlékei ismeretesek Iránból (Tepe Jahia), sőt Erdélyből is (Tartaria)...A külső hatás magyarázza azt, hogy míg Mezopotámiában az Uruk kultúrában kimutatható a hangírást megelőző fok, a képírás, a piktográfia, addig Egyiptomban hirtelen készen áll előttünk egy komplikált írásrendszer.”

Badiny Jós Ferenc sumerológus professzor az *Igaz történelmünk vezérfonala Árpádig* című könyvében (Orient Express Kft. 1996) bőszeges elemzést nyújt át számunkra, nem csak magáról a tatárlakai leletgyűjtésről, hanem időbeni, térbeni környezetéről is. Már a bevezető sorokban megemlékezik Torma Zsófiáról. Ismerteti a külföldi szakértők megállapításait és jogos felháborodással utasítja vissza

Sinclair Hood angol régész kannibalizmussal összekapcsolt, emberáldozatra utaló véleményét. Megtudjuk, hogy a C14-es méréseket Dr. Hans E. Suess, a San Diegoi Egyetem professzora végezte és i.e. 5500-5000-re tette a leletek keletkezését. Pontosítja, hogy Vlassza nem 26 agyag szobrocskát és két kőfigurát, hanem Istenanyát ábrázoló 26 agyag szobrocskát és két alabástrom figurát talált. Leszögezi, hogy a korongon protosumir képírású fogalomjegyek láthatók, amelyekben nem kereshetünk csupán hangértékű rovásjeleket. Ezt a Dzsemdet-Naszr és Uruk néven ismert sumir kultúrkörök képírásából vett példákkal, valamint az itt látható táblázattal támasztja alá.

TATÁR. LAK	SUMIR	HANGZÁS	JELENTÉS	L.
		DÜR TUR	település fundament	436
		DIŠ	dics egyetlen	480
		SAL-AS	bűbájos asszony	TM. 329
		SAR	teljesség	396
		BUZUR	titok	411
		PIR UD	pír fény	381
		AB	atya	128
		ŠA	arc ügyelni	353
		IGI	szem	449
		MIN	kettő	471
		PA KON	fé	295
		PÁR MÁS	pár más	74

A korong megfejtése tehát Badiny Jós Ferenc olvasatában:

„Oltalmazókn! Minden titok dicső Nagyasszonya!

Vigyázó két szemed óvjon Nap atyánk fényében”

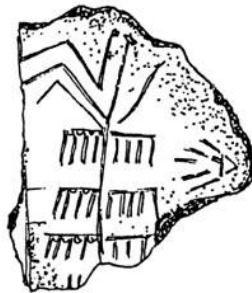
Bár a korongon lévő rovásjegyeinkről ennek ellenére sem mondhatunk le, teljes mértékben egyetérthetünk Badiny Jós Ferenc következő mondataival: „Ez a tatárlakai amulette az emberiség első értelmes és nyelvtani szabályokat is tartalmazó írásemléke. Így a történelem a Kárpát-medencében kezdődik, ezzel az írásbeliséggel.”

Marton Veronika *A sumir kultúra története* című könyvében (Magánkiadás 2000) Badiny Jós Ferenc alapján említi a leleteket. Kiegészíti azzal, hogy Torma Zsófiának igaza lehet abban, hogy a tatárlakai és a Dzsemdet-Naszr-i lakosság vallási képzete egy töről fakad. Ismerteti Leonard Woolley (régész, Uruk ásatója) megállapítását, mely szerint a Dzsemdet-Naszr-iak a Kárpát-medencéből a Balkánon keresztül érkeztek Sumérba.

Tóth Kurucz Mária Clevelandben és Komáromban élő költő, műfordító, néprajzkutató 1996-ban Clevelandben kiadott, *Erdélyi festett edények* című munkáját Torma Zsófia emlékének ajánlja. A füzet valóságos kincsestára a tatárlakai leletek rokonságának, és azon ritka művek közé tartozik, amelyben a korong pontos rajza látható. Véleménye: „A táblák Délről hozott import mivoltának semmi sem mond jobban ellent, mint az erdélyiek rajtuk lévő jelképe, amiből később Életfa lett. A fenyőgally semmi szín alatt sem lehet szumér, mediterrán, avagy egyiptomi. Ez az ősi jelkép mindenhová elkísérte az őslakos Kárpát-medenceieket, bárhová is mentek.”

Erdélyi István régésznek köszönhetjük a mindmáig legjobb, térhatású felvételeket a táblácskákról, amelyeket a *Turán* 2001. április-májusi számában adott közre. Írásából megtudhatjuk, hogy Nicolae Vlăsza az ásatást vezető régész éppen nem volt jelen, amikor a nevével elválaszthatatlanul összefonódott fontos anyag előkerült. A gödör feltárásáról nem is készült részletes dokumentáció. Újdonság, hogy egy agyagból mintázott horgony modell is volt a leletek között. Bár Erdélyi István írása igen rövid, mégsem mulasztja el megemlíteni, hogy az első magyar régész, Torma Zsófia is talált hasonló írásemlékeket Tordoson.

Kabay Lizett, kolozsvári néprajzkutató és művészettörténész őseink rejtett üzeneteinek meggyőző megfejtéséhez „dekódolásához” hatalmas ismeretanyaggal, képzelőerővel rendelkezik. *Kulcsképekhez kulcsszavak* című könyvében (Debrecen, 2000) a 49. és 52. oldal között olyan jelképeket is láthatunk, amelyekkel a korong egyes rajzai értelmezhetőek. Ilyen a sumér tízes számnév és a Nap ékjele, valamint a Nap és Hold együttes ábrázolása.

A szerző a korong jobb alsó negyedében két oltárt vesz észre, amelyek a Nap és Hold tiszteletére szolgálnak. A korong legnehezebben értelmezhető rajza a jobb felső negyedben lévő fésű szerű ábrázolás. *A szelet vető táltos* című könyvében bemutat egy edénytöredéket, amelyen hasonló minta ismétlődik háromszor, mint az eső jelképe, s ez esetleg közelebb visz a korong megfejtéséhez.

Mandics György matematikus teljes mélységében megértette Torma Zsófia leletanyagának és a tatárlakai táblácskáknak összefüggését és fontosságát. *Rejtélyes írások* című, kisméretű, de nagy jelentőségű könyvéből idézek (Akadémia Kiadó 1987): „Az európai neolitikum felfedezésének története 1875 áprilisában kezdődött, amikor Vén András tordosi tanító egy tarisznya cseréppel kopogtatott be Torma Zsófia kisasszonyhoz. A meglepő formákat, ismeretlen díszítéseket látva a külön, gyűjtőhóbortjáról híres kisasszony a világ első ősrégész asszonya kifaggatta az öreget a lelőhelyről. Kiderült, hogy Tordos falu határában a Maros part tele van ilyen edényekkel, teljesen épekkel is...”

Varga Géza a *Bronzkori magyar írásbeliség* című kötetben (Budapest, 1993) a mellékelt táblázatban hasonlítja össze a tatárlakai, mezopotámiai, tordosi és székely jeleket.

	tatárlakai	mezopotámiai	tordosi	székely		tatárlakai	mezopotámiai	tordosi	székely
1					11				
2					12				
3					13				
4					14				
5					15				
6					16				
7					17				
8					18				
9					19				
10									

A *székely rovásírás eredete* című könyvében (Budapest, 1998) szintén táblázatban mutatja be, hogy a mai székely-magyar rovásírás 32 jelével 26 jel rokonítható a Tordos-Vinca kultúrkörből, amelyhez a tatárlakai táblácskák is tartoznak.

Gyenes József nyugalmazott vegyész mérnök a rovásírás FDC rendszerének kidolgozója, a *Kötött kéve* című folyóirat 1996. december 19-i számában, önmagát is beleértve, tíz szerzőtől keresi a választ a koronggal kapcsolatos kérdéseire, amelyek közül a legfontosabbak: Mi célból készítették, mi volt a rendeltetése és milyen jelek láthatók a korongon? Önmaga így válaszol ezekre: „Amulett a csüggedés és kishitőség ellen a Sötétség korszakaiban, valamint csillagászati jelképek, piktografikus jelek, magyar írásjegyek.”

Szathmáry Atilla szintén a *Kötött kéve* folyóiratban (1997. szeptember 3.) meghatározza a magyar írást illetően legfontosabb feladatainkat. Véleménye szerint a korong megfejtése a következő:

„Egyetlen magasztos teljességünk leáldozóban,

De fény atyánk arca felemelkedik,

Ismét felragyog és betölti dicsőségét.”

A korong rajzát is közli, sajnos a kis V jel nélkül. Egyúttal eredeti méretben, agyagból, másik oldalon a Szathmáry féle megfejtéssel, eladásra kínálja karácsonyi ajándékkul.

Radics Géza *Eredetünk és őshazánk* című művében (2002) a tatárlakai leletek jelentőségét ahhoz hasonlítja, mint amikor a XIX. században Rawlinson a sumér és a szkíta nyelvet azonosnak találta. (Sir Henry Rawlinson, 1810-1895 között élt angol régész, az óperzsa ékírás megfejtője, aki jelentős eredményeket ért el a mezopotámiai ékírás megfejtésében is.)

Jelen ismereteink szerint a Kárpát-medence ősi népe volt az írás feltalálója – szögezi le Radics Géza és ebben régészeti bizonyítékok alapján tökéletesen igaza van.

Székely Sándor, Ausztráliában élő kutató a mezopotámiai írásokkal foglalkozik. A korong jeleit a Labat szótár alapján értelmezi, de sajnos a kis V jel nélkül. Megfejtése: „Tordos Démon. Első Isten-Király,

Titokzatos Alapisten. Az Égi szem mása, kormányzó, közbenjáró, az Atya orcája előtt.” (Forrás a *Napfiai* folyóirat, Buenos Aires 1996 január-február, Egyed Attila írásában.)

Libisch Győző rovásírás szakértő a *Tanuljunk róni* című kiadvány szerzője (ÓMT. 1998) a *Nyugati Magyarság* című újság 2000 májusi számában így határolódik el tatárlakai őseink hagyatékától, s ha már szót kapott, egy füst alatt két fontos XIII. századi rovásírásos emlékünktől is: „... gyakran emlegetünk igen régi, de közvetlenül a székelységhez és a magyarsághoz nem kapcsolható ókori emlékeket (pl. tatárlaki lelet campanai peremes balta, stb.) magyarként. Ez súlyos módszertani hiba, mert összetéveszti a hasonlót az azonossal. Vannak még magukat makacsul tartó nyilvánvaló, már számtalanszor leleplezett hamisítványok, amelyekkel nem kellene foglalkoznunk, mégis gyakran felbukkannak, mint méltatlanul mellőzött emlékek (pl. Margit-szigeti kőfelirat, tászok tetei Attila feliratok)”

Varga Csaba a *Jel jel jel*-ben (Fríg Kiadó 2001) és *Az ősi írás* könyvében (Fríg Kiadó 2002) is foglalkozik a lelettel. Sajnos az első könyvben teljesen hiányzik a kis V jel, a másodikban pedig helytelenül, mint egy balra nyitott „pipicsőr” jelenik meg. Rokonszenves, hogy a betűk hangértékeit illetően le meri írni: „Más támpontok alapján ez csak feltételezés”, s nem törekszik minden áron szöveges megfejtésre. Amit azonban összehasonlító szemléletes példák sokaságával tud bizonyítani, azt határozottan kijelenti: „...kétség sem fér ahhoz, hogy a tordosiak jóval több, mint 4500 évvel ezelőtt már vidáman írtak, olvastak.”

Torma Zsófiát említve, az ő leletanyagára és a tatárlakai jelekre támaszkodva állítja össze a Kárpát-medencei ábécé 6500 évvel ezelőtti és ma is használt betűsorát:

6.500-4.500 évvel ezelőtt:	IT+≠Ξ108^Λ ↗ YΨX*Y*
Ma:	IT+≠ 108^Λ ↗ ↗ YΨX*Y*↑
6.500-4.500 évvel ezelőtt:	ϣN/HM1◇W) (D O ⊕ ⊗ ⊗ ⊗
Ma:	ϣN/HM1◇)) ⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗

Forray Zoltán Tamás 1997-ben Torontóban adta ki mindössze 40 oldalas művét, amely *A kerék ősmagyar eredete* címet viseli. Rövidsége ellenére azonban annyi tényanyagot tartalmaz műszaki szempontból őskultúránkról, mint sok, többszáz oldalas könyv. Ezt írja a korongról: „A legkorábbi kör alakú kultikus tárgy a Kárpát-medencéből került elő, a cca. 7.000 éves tatárlakai agyagkorong, amely már évszázadokat is mutat. Ez a világ legősibb írását tartalmazza, megelőzve a mezopotámiai kb. 1000 évvel.”

Koricsánszky Atilla *A Napút ábécéje* (Pécel 2003) című könyvében betűösszevonásnak ítéli a jobb felső negyed fésű szerű (ő antennához hasonlítja) rajzát, amelynek felbontása után két GY, egy I, és egy NY betűt kapunk. Összegezve az általa felismerteket: A korongot az F betű tagolja, a jobb felső negyedben N vagy O, LY, I, GY, NY; a bal felsőben NY, Z, S; a bal alsóban N, D, S, GY; a jobb alsóban talán P, B jelek találhatóak, amelyek megfelelnek a rovásírás, azaz magyar írás betűinek. Koricsánszky Atilla a korong pontos képe alapján eleméz, figyelembe veszi a bal felső negyedben lévő, kis latin V szerű jelet, így jutalma, hogy nyer egy magyar betűt, azaz S-t.

Patai Istvánt szűkebb hazája, Hajdúnánás iránti szeretete indította a tatárlakai korong és a település alaprajza közötti hasonlóság felismerésére. *Hajdúnánás – Napváros* című írása fénymásolatban került hozzám, így nem tudom, hogy a *Pannon Front* melyik évfolyamában jelent meg, csupán azt, hogy a 38.

számban. Lehet, hogy nyomdahiba, de egy tévedést szeretnék kijavítani az írásban. A közölt megfejtés nem René Labat-é, hiszen az ő akkád szótára először 1948-ban jelent meg Párizsban, így lehetséges, hogy 1961-ben már nem is élt. A korongot ezzel a szép imával Badiny Jós Ferenc tisztelte meg.

Zsombori Sándor *Ósi jelképek keresztény királyaink pénzein* című füzetében (Pécel 2002) szintén utal a legtöbb településszerkezet és a korong hasonlóságára. Bizonyítékként egy, a mai Irak területén lévő, szabályos kör alakú ősi város maradványairól képet is közöl. Felfedezi, hogy III. Béla pénzén az egyik újkőkori tordosi korongéhoz hasonló jel látható.

A *Turán* 2001. augusztus-szeptemberi számában egy Földes Attila nevű szerző *A tatárlakai felirat* című, mindössze két oldalas írását meglepő magabiztossággal Deimel (így!!!) elleni kirohanással kezdi, aki még olyan tudósok tiszteletét is kiérdemelte, mint Badiny Jós Ferenc. Anton Deimel jezsuita szerzetes *Sumerisches Lexikon* című négykötetes munkája 1928 és 1933 között jelent meg, mint úttörő munka. Földes Attila Labat-ot is a következő öntudatos mondattal intézi el: „A Labat féle szótár állva maradt, de csak erős kritériumok felállítása után.” A kritériumokat természetesen ő, Földes Attila állította fel. Vajon hány éves a szerző, hány sumér szótárt állított össze, eddigi életéből mennyit áldozott kutatásra? Mert lehet egyet nem érteni, de ilyen stílust csak az engedhet meg magának, aki többet, jelentősebbet alkotott, mint a bírált személy. A kulturált tudományos érveléshez ajánlanám László Gyula könyveit, aki zsenialitásából következően szinte senkivel nem érthetett egyet kortársai közül, mégis meg tudta őrizni az emberi hangot, legfeljebb a finom irónia eszközét használta.

A kioktató jellegű két oldalas művecske szerzője saját tájékozatlanságáról tesz tanúbizonyságot következő mondataival: „A korong írását többen is megpróbálták lefordítani. Ezekben a fordításokban a magyarok Nagyboldogasszonya és más magyaros szövegek fordulnak elő.”

Jelen írásom is bizonyítja, hogy a korong irodalma nem merül ki a szerző által jelzettekben. Azt pedig nem értem, miért baj, ha Magyarországon magyaros szövegek jelennek meg? Tájékozatlanság az is, hogy Földes Attila nem utal arra a lehetőségre, hogy a korongon ősi rovásírásunk betűi is megtalálhatók. Csak sumér jelek alapján megfejtése: „Átok, titok, mindenség, egyre megy, Ara apa gyümölcsfa ültetvényemet tartsd a szemed előtt.”

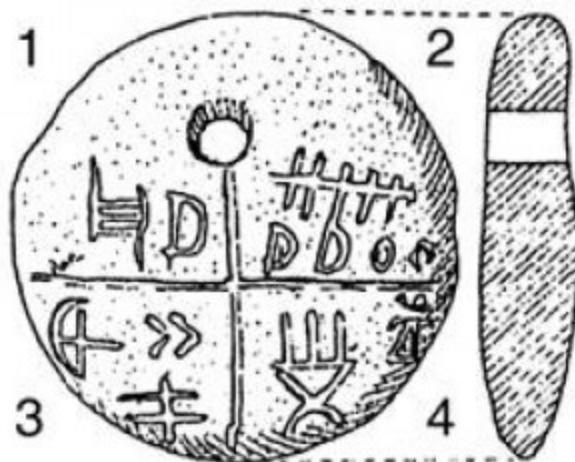
A *Jelképtár* című könyvben (Hoppál Mihály, Jankovich Marcell, Nagy András, Szemadám György, Helikon Kiadó 1990) a következő sommás ítéletet olvashatjuk korongunkról: „Újkőkori agyagkorong. Nagy vonalakban primitív világképet idéz.” A négy szerző közül legalább egy utánanézhett volna miről is ítélik: bolygónk máig legelső, összefüggő gondolatsort tartalmazó nyelvemlékéről, az akkori világ legfejlettebb embercsoportjának alkotásáról. E szerzők véleménye ugyanebben a műben a rovásírásról sem hízelgő. Íme: „... az arámi betűírásból fejlődhetett ki, szogd közvetítéssel, talán a türk rovásírás mintájára...” Szerintem ezek a felsorolt népek még az Öregisten leghátsóbb gondolataiban sem fogalmazódtak meg, amikor a magyarok őseinek már 30-32 betűs, minden hangunk lejegyzésére alkalmas rovásírása volt.

Meglepő felfogásról tudósít egy Budapest, XVII. kerületi újság 2003. január 17-i száma. Bedey Gábor szobrászművész egy helyi művészettörténeti sorozatban kijelentette, hogy eddig mindenki tévesen, fejfelé lefelé próbálta megfejteni a korongot, mert azt a furat alapján helyezték el.

Ebből a véleményből arra következtettek, hogy Bedey úr az absztrakt irányzathoz tartozik, hiszen így például a jobb alsó negyedben lévő tűzhely és Nap oltár a bal felső negyedbe és a fizika törvényeinek ellentmondó helyzetbe került. A kis V jel itt is hiányzott a képről, talán a megfordítás következtében lepottyant. Az újságíró így összegezte a művész talpáról a fejére állított megoldását: „A korong egy biblikus piktogram, kinyilatkoztatás a neolitikumból, amely egy hierarchikus, monoteista hármas világréndről beszél, jelzi a bibliai teremtéstörténetet s utal a világekorszakokra és az üdvtörténetre is.”

A Két Hollós könyvesboltban a tatárlakai leletekről tartott előadás sorozat alkalmával vásároltam meg a *TUR-ÁN népének nyelvén* című, a Miskolci Bölcsész Egyesület által 2004-ben kiadott könyvet, amelyben Gyárfás Ágnes, Fülöp Krisztina és Záhonyi András itt következő közös olvasatát találtam:

Gyárfás Ágnes szerint a korong Nimród ősapánk nemzetségét, rangját, csillagképi tulajdonságát határozza meg.

A tatárlakai leletegyüttesről, őseink e fontos hagyatékáról a finnugorista történettudomány mélyen hallgat, míg a külföldi „vezető” régészek és kulturtörténészek nagyra értékelik, bár ebben az értékelésben nincs sok köszönet. Hazánkról szó sem esik, mert a trianoni határokat már az újőkorból létezőnek véelve, romániai, bulgáriai, jugoszláviai műveltségekről beszélnek. Érdekes, hogy ugyanők egy sumér emléket soha nem neveznek iraki leletnek. Torma Zsófiát pedig, aki a munka nehezét elvégezte, meg sem említik, csak hagyatékának vámszedőit. Nézzünk tehát néhány külföldi véleményt.

Lord Colin Renfrew, cambridgei professzor napjainkban a legnagyobb ágyú a történelemkutatás terén. *A civilizáció előtt* (Osiris 1995) című könyvéből idézek: „A Vinca kultúra egy másik jellegzetessége, amely újabban a figyelem középpontjába került, az a szokás volt, hogy a kerámiát és egyéb agyagtárgyakat bekarcolt jelekkel látták el. (...) A Vinca kultúra egy másik fontos településéről, a romániai Tordosról több, mint kétszáz kerámiatöredék díszítőjegyeiről áll rendelkezésünkre leírás.” Itt jegyzem meg, hogy Torma Zsófia már 125 évvel ezelőtt felhívta a figyelmet arra, amiről Renfrew úgy

nyilatkozik, hogy „újabbán a figyelem középpontjába került” és a díszítőjegyek nevezett rovásbetűket is a régész nő őrizte meg számunkra. Renfrew melegségére szolgál, hogy pontosabb rajzokat közöl könyvében a táblácsról, mint sok magyar kutató.

A Knight-Lomas kutatópáros *A múlt üzenete*-ben (Gold Book Kft. 2001) írja a következőt: „...a leleteket körülvevő köztrétegeken elvégzett, megbízható rádiokarbonos kormeghatározás elvégzése után kiderült, hogy a tatári táblák sokkal régebbiek, mint a legkorábbi sumér szimbólumok. Úgy tűnik, a bombaként ható hír óta a régészeti establishment az egész problémát, mint pusztán egybeesést figyelmen kívül hagyja, de akármennyire is saját paradigmájukhoz akarnak ragaszkodni ezek a szakértők, nem lehet megkerülni a tényt, hogy ha létezett kapcsolat a két írásrendszer között, akkor csak a sumérek lehettek azok, akik az erdélyiektől tanultak.”

Richard Rudgley, fiatal, 1961-ben született angol antropológusnak és vallástörténésznek 1998-ban könyve jelent meg, amelyet nálunk a Gold Book Kft. adott ki *A kőkor elveszett civilizációi* címmel, évszám nélkül. A szerző jól tájékozott, szakirodalmában Vértes László és Mészáros Gyula nevét is feltünteti, Makkay Jánostól idéz. Ezért furcsa, hogy le nem írja Torma Zsófia nevét, pedig munkásságáról tud, hiszen a tatárlakai leletet tárgyaló fejezetet így kezdi: „Prehistorikus időkből származó, jelekkel ellátott agyagedény töredékeket 1870-ben fedeztek fel először Erdélyben, pontosan a Kolozsvár közelében lévő Tordánál.”

Viszont a mi tudós asszonyunk hagyatékát és következtetéseit felhasználó Maria Gimbutast „karizmatikus litván régésznek” nevezi. Rudgley a táblácsról a Renfrew könyvéből átvett pontos rajzokat mutatja be. Szerinte nem kagylóból, hanem csigolyacsontokból készült a karperec. Igen helyesen úgy gondolja, semmi nem támasztja alá Vlassza feltevését, hogy az áldozati szertartás során emberevésre is sor került.

Táblácsránk a szénizotópos vizsgálat körüli viták középpontjába kerültek. Akik nem fogadták el az újítást, azt állították, hogy a mérések tévesek, a tatárlakai jelsor a sumér írásnak csak utánzása és annak megjelenése és elterjedése után került Erdélybe. Így azonban keletkezésük ideje átcsúszott volna a bronzkorba, ami régészetileg valószínűtlen. Az akadémikusok végül kénytelenek voltak belátni, hogy az írás a Kárpát-medencéből terjedt Dél felé és táblácsránk a Tordos-Vinca, pontosabban Bánáti műveltség más írásos emlékeivel együtt ennek kézzel fogható bizonyítékai. Sajnos ez a „belátás” nem tükröződik sem a tankönyvekben, sem az utóbbi évtizedek történelemkönyveiben.

Ősi írásunk korával kapcsolatban Zakar András (aki Mindszenty József hercegprímás titkára volt) *Az írás bölcsőjénél* című művében így fogalmaz: „A rovás-, és képirás kialakulásának története évszázereznyi messzeség homályába vész.” (*Magyar őskutatás* 1970 november)

Véleményem kialakítását egy összegzéssel kezdem az eddigiek alapján, aszerint, amit tudunk, ami vitatott és amit nem tudunk.

Tudjuk, hogy a helyszín Erdély, pontosabban Alsó-Tatárlaka, ahol egy negyven év körüli ember sírját találták meg a régészek.

Vitatott...

1. a leletegyüttes kora.
2. pontosan mit tartalmazott a sírgödör?
3. férfi, vagy nő volt-e az elhunyt?

4. emberevés történt, vagy „csak” feláldozták, vagy természetes úton halt meg tatárlakai ősrünk?
5. csak sumér képirás van-e a táblácskákon, vagy a ma székely-magyarnak nevezett rovásírás is?
6. 6. kagylóból vagy csigolyacsontból készült-e a karperec?
7. kőből vagy alabástromból készült-e a két szobor?
8. a legizgalmasabb kérdés a korongon található feliratok jelentése.

Kíséreljünk meg a fenti kérdésekre válaszolni!

1. A leletek korát Hans E. Suess, amerikai kémikus rádiokarbon mérések alapján 7500-7000 évben határozta meg, azaz időszámításunk előtti 5500-5000-ból származnak. 1966 óta létezik egy pontosabb, dendrokronológiai, azaz fa évgűrűs módszer, amely szerint minden 3000 évnél idősebb lelet korához hozzá kell adni 700 évet. Táblácskáink így 8200-7700 évesek, egy már kialakult írásbeliség termékei és ha nagyon szerények vagyunk és erre a kialakulásra csak háromszáz évet szánunk, akkor is bátran kijelenthetjük, hogy az utolsó jégkorszak utáni első írás bolygónkon a miénk, magyaroké, mégpedig azért, mert a korongon rovásírásunknak legalább négy betűje felismerhető.

Makkay János a C14 felfedezése előtti hagyományos időrend híve és a tatárlakai temetkezés idejét az i.e. harmadik évezred idejére helyezi, egyúttal a Vinca-Tordos kultúrába.

A leletek tehát az újkőkorba helyezhetők, amelyet László Gyula i.e. 5000 és i.e. 2300 között határoz meg. Eszerint a korábbi időszakba, az átmeneti kőkőkorba (i.e. 8000-5500) is átnyúlhat a tatárlakai leleteket készítő műveltség.

Az újkőkor magyarországi kultúráiról bőszégesen találunk adatokat László Gyula, Kalicz Nándor könyveiben, valamint a Nemzeti Múzeum kiállításvezető kiadványaiban.

2. A tatárlakai leletegyüttessel foglalkozó kutatók Makkay Jánost kivéve nem írtak a csőtalpas edényről, sem a nagy váza válltöredékéről, és Erdélyi Istvánt kivéve az agyaghorgonyról. Maga Vlassza is csak később közölte ezeket és az „áldozati gödör” méreteit sem rögzítette. A román régész a nevével elválaszthatatlanul összeforrott leletek megtalálásakor mindössze 27 éves volt. Tapasztalatlansága miatt csak évek múlva értette meg jelentőségüket. Igazság szerint Torma Zsófiának kellett volna megtalálni a táblácskákat, az ő áldozatos munkája érdemelte volna meg a sorstól ezt a jutalmat.

Gábori Miklós régészünk utószót írt a francia André Leroi- Gourhan szintén ősrégész és néprajzkutató *Az őstörténet kultuszai* című könyvéhez (*Kozmosz Könyvek* 1985). Ebből megtudjuk, hogyan kell történnie egy feltárásnak. „A lelőhely rétegeinek mikrosztratigráfiai feltárása, centiméternyi vastagságú szeletelgetése - dokumentálása négyzetméterenként 10x10 centiméteres négyzethálóban, aprólékos helyszínrajzokon, rengeteg fényképfelvétellel...”

Itt foglaljuk össze, hogy miből áll tehát a leletegyüttes:

28 töredékes bálványszobrocska, közülük egyet fogantyú szerű töredéknek neveznek arcábrázolással,

- 1 kagyló karperec,
- 1 agyaghorgony,
- 1 csőtalpas edény töredékei
- 1 nagy korsó vállrésze
- 3 táblácska

Utóbbiak méreteinek leírása között eltérések vannak. Vlassza szerint a korong 6.6 cm átmérőjű, az átfűrt téglalap 6.8 x 3.7 cm, az állatalakos téglalap 5.75 x 4.15 cm. Vlassza nem adta meg a

vastagságukat, ezért egy francia kutató, Emilia Masson adatait is közlöm: A korong átmérője 6 cm, vastagsága 2,1 cm. Az átfúrt táblácska szélessége 6,2 cm, magassága 3 cm, vastagsága 0,9 cm. Az állatalakos táblácska szélessége 5,2 cm, magassága 3,5 cm, vastagsága 1,6 cm. A táblácskákba kiégetés előtt nem karcolták, hanem jelíró vesszővel nyomkodták a feliratokat.

3. A feltáró régész, Vlassza és a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Régészeti Intézete Laboratóriumának sumérológus szakértője szerint (akinek nevét a táblácskákhoz hasonlóan szintén titok övezi) az elhunyt neve férfi volt. Makkay János szerint pedig neve ismeretlen.

Mivel a tudományos akadémiák és szakértők elég sokat nyomnak a latban, ezért a köztudatban az terjedt el, hogy tatárlakai ősrünk férfi volt. Engem azonban a kagyló karperec, amelyet az elhunyt mellett találtak, nem hagyott nyugodni, és amint Makkay professzor úr könyvében azt olvastam, hogy neve ismeretlen, azonnal igazolva láttam azt a gyanúmat, hogy tatárlakai ősrünk nőnemű volt. A laboratórium is tévedhet, főként 6-7000 éves csont töredékeknél. És gondoljunk arra is, hogy a hivatalos tudomány Petőfi Sándor csontjait női csontváznak diagnosztizálta. A tárgyak szóra bírhatók és ebben az esetben a kagyló karperec a szó. Véleményem szerint a tatárlakai sírba asszonyt temettek.

4. Határozottabb választ adhatunk a negyedik kérdésre: ősrünket biztosan nem ették meg. Író-olvasó műveltségekben ez nem történhetett meg, ezt mondatja velünk az ésszerű gondolkodás, de az ősemberről sem tudom elképzelni. Azon túl, hogy én, mint laikus mit gondolok, szakemberek írásait is fellapoztam: Leroi-Gourhan könyve részletesen foglalkozik az őskőkori csontkultusszal és halotti szertartásokkal, de még ebben az időszakban sem látja bizonyítottnak az emberevés tényét, főként annak vallásos jellegét.

Gáboriné Csánk Vera *Az ősember Magyarországon (Gondolat Kiadó 1970)* barlangleleteket, majd a gravetti népszerűség hagyatékát tárgyaló könyvében kétszer is leszögezi, hogy az emberevés kizárható. És ha ez így van az őskőkori ősemberről, akkor még inkább kizárható az újkőkori emberénél, aki eszközkészítésben építkezésben, állattenyésztésben és az írás kialakításában forradalmian újat alkotott.

Vitatom az emberáldozat, a feláldozás lehetőségét is. Ősvallásunk kutatói népünk történetében ilyenekkel nem találkoztak. A szkíta királyok halomsírjában találtak ugyan halott kíséretet és Attila temetésénél is szó esik lenyilazottakról, de ők biztosan önként választották, hogy elkísérik a nagyurat az új életébe. Álmos fejedelemről Thúrócynál olvashatjuk (Anonymusnál, Kézainál nincs), hogy megölték Erdély földjén, mert nem volt szabad beköltöznie Pannóniába. A krónika után következő jegyzetektől megtudjuk, hogy a szakrális királyölés az arab források szerint a kazároknál volt szokásban, az ő vallásuk megengedte az emberáldozatot, de hogy a magyarok nem áldozták fel szeretett fejedelmüket, abban biztos vagyok.

Akkor mégis hogyan halhatott meg tatárlakai ősrünk? Ma egy 35-40 éves ember élete delén van, legtevékenyebb, legtermékenyebb korában. De vajon az újkőkori is így volt-e? A Magyar Nemzeti Múzeum 1976-os kiállításvezető füzetében, melynek címe *Magyarország népeinek története az őskőkortól a honfoglalásig* – olvashatjuk, hogy az újkőkori népességének várható élettartama 27-31 év volt. A népesség 90 százaléka nem érte el a 45 éves kort. Így ősrünk életkora egy mai 70 éves emberének felel meg, tehát elmondhatjuk, hogy szép tisztes kort élt meg. Azonban a kissé háttorzongató, törött, megégett csontok magyarázatot követelnek. Ha utána olvasunk az i.e. évezredek temetkezési szokásainak, ésszerű választ kapunk.

Az újkőkori indul, majd a réz- és bronzkorban válik tömegessé a halotthamvasztás szokása. A

maradványokat urnába, vagy sírgödörbe helyezték és köré, mellé tették a túlvilági életre szánt ételmezt tartalmazó edényeket és az anyaistennő tiszteletét jelző idoloikat, bálványszobrocskákat. Kalicz Nándor *Agyagistenek* című könyvében több, ún. ember alakú arcós urnát mutat be. Ezeknek magassága 48 és 24 centiméter között van. Az urnákon hátul a tarkónak megfelelő helyen lyuk van az égett emberi csontok beszórására. Tehát az urnák nagysága megmagyarázza a törött csontokat, másképp nem fértek volna el. David és Joan Oates *A civilizáció hajnala* című könyvükben (*Helikon* 1983) bemutatnak egy ilyen i.e. 6. évezredből származó, szépen festett arcós edényt Észak-Mezopotámiából, amely hosszú hajú női fejet ábrázol. A szemek alatt három-három függőleges vonal van festve. A magyarázat szerint ez az arcot díszítő szépségvonal. Azonban ezek könnyek! Maga a női arc is szenvedő, fájdalmas. A szeretett lény halála miatti fájdalom jelenik meg az urnának használatos, vagy a halott mellé tett edények „arcán”.

Nagyméretű arcós edényeket a Vinca kultúra területén is találtak, ezek nem minden esetben szolgáltak urnaként. Az arcós edények kitűnően mutatják őseink útját dél felé. I.e. 5000-ben megjelentek Anatóliában, majd Mezopotámiában is.

Bár még nem jutottam hozzá Makkay János könyvéhez, mégis meg voltam győződve, hogy urnának Tatárlakán is kellett lennie, különben nem törték volna el a csontokat. Az előző leírások azonban nem utaltak urnára, ezért arra gondoltam, hogy őszünk hirtelen halála miatt nem volt idő az urna kiszáritására, vagy kiégetésére, így nedvesen került a földbe és az évezredek során elporladt. Makkay János könyve által, amelyben egy nagyméretű edény válltöredékét is említi, igazolva látom azt a feltételezésemet, hogy itt is urnás temetkezés történt, és ez a nagyméretű edény tartalmazta a csontokat és az elhunyt nyakán lévő átfúrt, illetve mellé helyezett átfúratlan táblácskákat.

5. A korongon nem csak sumér képírás, hanem ősi rovásírásunknak legalább négy betűje az F, Z, NY és Gy felismerhető. Mint később látjuk, ezt a sumer képírást is helyesebb Kárpát-medencei képírásnak nevezni. Visszatérve a rovásírásra, hogy nem egyetlen elszigetelt írásos darabról van szó, azt Torma Zsófia tízezernél több tordosi lelete igazolja, amelyeken már a magas értelmi képességet igénylő betűösszerovások is megtalálhatók.

Mint a kutatók bizonyították, a Mezopotámiában talált képírásos táblák 1000-1500 évvel fiatalabbak a tatárlakiaknál. Vajon ennyi ideig tartott, amíg őseink lejutottak Sumérba? A Kárpát-medencétől Mezopotámia legdélibb részéig durván 6000 kilométer légvonalban a távolság. Ha a mai Balkán-félszigeten és Kis-Ázsián keresztül mentek, ez kb. 6200 kilométer, ha a Kaukázuson keresztül, akkor 6500-6700 kilométer. Egy ember 5 kilométert tesz meg óránként. Mivel nem tudjuk, hogy milyen erőnléti állapotban voltak újkőkori őseink, csak azt, hogy átlagéletkoruk messze elmaradt a mai emberétől, az utak minősége rosszabb volt, terhet is cipeltek, ezért vegyünk óránként három kilométert. Így 6 700 kilométert 2230 óra alatt tettek meg. Ha napi nyolc órát mentek, akkor ez 280 nap, azaz 9 hónap. Ennyi idő alatt lehet leérni Erdélyből Sumérba, tehát nem kellett 1000-1500 év az írás átadásához. Természetesen az egész utat nem ugyanazok az emberek tették meg. Feltételezésem az, amit már a *Roga koronájában* is kifejtettem, hogy Kárpát-medencei őseink két céllal indultak el; megismerni a Földet és átadni tudásukat. Ezért folyamatos volt a kirajzás a Kárpát-medencéből és a visszatérés ugyanoda. Útjaik során helyőrségeket építettek ki, amelyek később hatalmas csomópontokká fejlődtek. A helyőrségek közötti hírvivő lánc gyorsan működött. A hírvivők mindig az út egy bizonyos szakaszát tették meg, majd mások, a helyi viszonyokat (hegyeket, folyókat, átjárókat) jól ismerők vitték tovább a híreket, a tanítást, az írást, a nyersanyagokat a következő helyőrségig. Arról nincs eddig forrásunk, hogy az újkőkorból már lóháton utaztak volna, de gondoljunk vissza Harmatta

János professzor megfajlására, amely szerint a négy sumér istenségnek szánt fogadalmi ajándékok között lovak is voltak.

Európa legkorábbi kocsibrázolását Budakalászon találták meg, égetett agyagból készült, i.e. a 3. évezredben. Kovács Tibor *A bronzkor Magyarországon* című könyvében (*Corvina* 1977) több, szintén agyagból készült kocsi modell alapján állapítja meg, hogy nálunk a bronzkorban a ló már tömegesen elterjedt és igavonó erejét és gyorsaságát felhasználták. Ide kívánczik egy nagyjából 3700 évvel későbbi érdekesség; XII. Károly svéd király 14 nap alatt tette meg az utat lóháton az akkori Török Birodalom és a Balti tengeri kikötőváros, Stralsund között. Útközben (1714. november 17-én) a pesti Váci és Irányi utcák sarkán állott épületben szállt meg.

Forray Zoltán Tamás, a már említett, *A kerék ősmagyar eredete* című művében bizonyítja, hogy a kocsi, mint jármű, de mint szó és fogalom is, a Kárpát-medencéből terjedt el az egész világon.

A táblán tehát nem csak a képírás, hanem a rovásírás jegyei is szerepelnek és ez a fejlettebb, az egy hang egy betű írásforma. A Tordos-Vinca (Bánáti) műveltség területén közösen, ugyanazzal az értelmezéssel használták a képírás jeleit az erdélyi őslakosok és a sumérek. A sumérek, feltételezésem szerint ugyanennek a Kárpát-medencei ősnépnek pontosabban meg nem határozható időben délre vándorolt tagjai. Hogy Sumérben miért nem vették át a jelíró vesszővel, a stílussal agyagtáblába könnyen nyomkodható rovásjeleket, arra van elképzelésem, de az nem ennek az írásnak a tárgya.

6. A csontok mellett talált karperec kagylóból készülhetett. Részint, mert Rudgleyt kivéve mindenki ezt állítja, részint, mert a kagylók voltak ennek a kornak a fő díszítő eszközei. A félreértés abból adódik, hogy a kutatók a kagyló fajtáját Spondylusnak határozták meg, a spondyl pedig csigolyát jelent. Vagy Rudgley, vagy a fordító volt felületes ebben az esetben. Leroi-Gourhan írja le, hogy már az őskőkorban hatalmas távolságokat voltak képesek kagylókért megtenni. Az óceán és a Földközi-tenger között félúton fekvő Mas-d’Azili barlangban (ahol olyan kövekre bukkantak, amelyeken rovásbetűinkhez hasonló jelek is vannak) mindkét helyről származó kagylókat találtak. Gyakran 100-200 kilométert tettek meg kagylókért. Gáboriné Csánk Vera is feltárt ásatásokon (pl. az Ipoly mellett) ékszercsigákából lerakatokat.

7. Kőből, vagy alabástromból készül-e a két szobrocska? Az alabástrom finom szemcsés kristályos gipsz. Sumérből több művészi alabástrom emlékünk van. Leghíresebb az egy méter magas, mozgalmas jeleneteket ábrázoló, 6000 éves váza, amelyet már az Ókorban is kincsként őriztek. Az Iraki Nemzeti Múzeum egyik büszkesége volt. Nem tudjuk, hogy mi történt vele, miután az amerikaiak 2003-ban durva támadást indítottak Irak ellen és a Bagdadi Múzeum sumér anyagát elpusztították vagy elrabolták. A sumér alabástrom kincsek alapján feltételezhető, hogy tatárlakai szobrocskáink is alabástromból készültek. Badiny Jós Ferenc e két szobrocskát *Igaz történelmünk vezérfonala Árpádig* című könyvében be is mutatja.

Hasonló alabástrom szobrocskákat találtak Bezdéden, Szakálháton, amelyek az alföldi vonaldíszes műveltséghez tartoznak és 5300 – 5000 évesek. Nagyságuk 5 és 7 cm közötti.

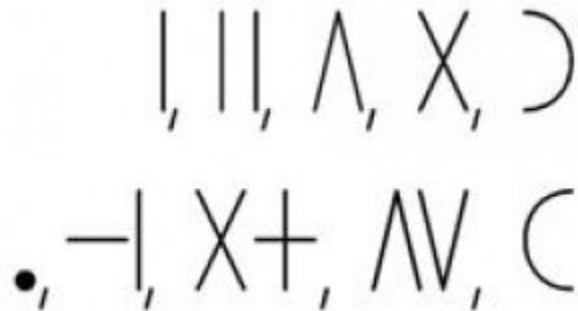
A **8.** pontot később fejtem ki.

Nem tudjuk, hogy mióta, meddig és milyen vizsgálatokat végeznek táblácskáinkon Németországban, ahol a kolozsvári múzeum dolgozói szerint van.

A korong párhuzamai

Tatárlakai leletegyüttesünkről és a Tordos-Vinca (Bánáti) műveltségről az itthoni finnugorista történészek nem vesznek tudomást. Talán nem tudják, hogy ez a terület 1920. június 4-ig Magyarország része volt és a magyarok ősei lakták, bizonyíthatóan legalább 8-9000 évvel ezelőttig.

Annál jobban érdekli a külföldi tudósokat. Egy Shan Winn nevű kutató az 1980-as években összeállította a Vinca-jelek 210 darabból álló katalógusát. Mi magyarok ehhez hozzá sem juthatunk. Winn öt alapjelet szűrt ki, amelyből a többi felépül. Forrai Sándor íráskutató 1977-ben foglalta táblázatba az ősi magyar rovásírás jeleit, szintén öt alapjel mögé csoportosítva őket. Winn és Forrai Sándor alapjelei (bár sem egymást, sem egymás műveit nem ismerték) egy mákszemnyi, azaz pontnyi eltérést kivéve megegyeznek.

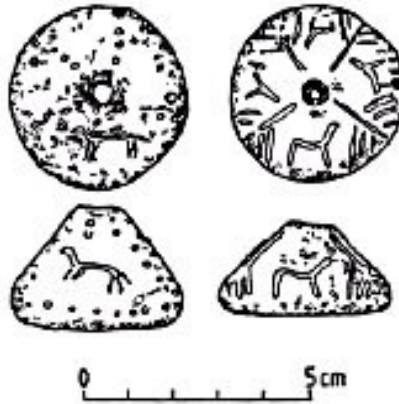

Ez az egyezés ismét azt a feltevésemet igazolja, hogy bolygónk csaknem összes írása a mi őseinktől ered és ezeket Erdély területén alkották meg. Ennek az alkotómunkának bizonyítéka Torma Zsófia több, mint 11 ezer darabos, Maros-parti gyűjteménye. Winn maga is az írás elődjének tekintette a Vinca-jelelrendszert, amely szerinte helyben alakult ki.

Marija Gimbutas ősi európai jeleknek nevezte a Vinca-rendszert. Megdöbbenő, hogy az eddig említett külföldi kutatókban nem merül fel, hogy itt a magyarok ősei alkották meg és terjesztették az írást. Ennek ismét a finnugorisztika az oka, amelynek tanai szerint írástudatlan, nyershúszabáló barmokként menekültünk a Kárpát-medencébe a besenyők elől 896-ban. Ezért nem akarnak máig sem hivatalosan tudomást venni a rovásírásról. Jáki Gábor, a Princeton Egyetem könyvtárában tanulmányozhatta Torma Zsófia korongjainak rajzait, mi itthon, Magyarországon még a Széchényi Könyvtárban sem juthatunk hozzá ezekhez.

Pedig a korong jeleinek párhuzamait elsősorban Torma Zsófia gyűjteményében találjuk meg. Fehérné Walter Annának köszönhetjük, hogy kb. 150 darab rajzát közölte *Az ékírástól a rovásírásig* című könyvében. Némelyek középen átlukasztottak, mások furat nélküliek, de mind jelekkel ellátottak. Ezekhez hasonló többek között az Olt-völgyi írásos cserépkorong, a Velencei-tó parti Sukoró őstelepeinek feltárásakor előkerült korongok, a Knosszoszi-táblák...

Felmerül a kérdés, milyen célt szolgáltak ezek a korongok? A felső harmadukban átlukasztottaknál eleve adódik, hogy nyakban hordták, varázserőt, védőerőt tulajdonítottak neki, vagy egyszerűen díszítették vele magukat, esetleg ajándéknak készült.

A középen átlukasztottak orsógombok, vagy halászháló nehezékek, esetleg kőbuzogány tartók lehettek. A furat nélkülieket használhatták pecsénnyomónak. Ez utóbbiakról Tóth Kurucz Mária *Erdélyi festett edények* és Marton Veronika *A napkeleti pecsénnyomók és pecséthengerek* (Matrona – Győr 2004) című könyvében bővebben olvashatunk.

A véleményem, amelyet már a *Kárpát-medencei birtoklevelünk a rovásírás* című könyvünkben kifejtettem, hogy a Torma gyűjteményből származó nagyszámú, írásjeles korong (és még mennyi feltáratlan lehet!) alapján Tordoson már az újkőkorból is iskola, tanintézet működött, ahol e korongokkal szótagokat, szavakat, mondatokat raktak ki, és így tanultak olvasni. Ezt a meggyőződésemet most azzal egészítem ki, hogy nem csak egy helyi „általános iskola” céljait szolgálták e korongok, hanem őseink egész Európában és Ázsiában, sőt még távolabbi területeken is e korongok segítségével terjesztették el az írást és ők maguk is gyártották ezeket a „tanestisztyűket”.

A téglalap alakú, képírási táblácska párhuzamai

Elsősorban Mezopotámiából, az Uruk-i és Dzsemdet-Naszr-i műveltségekből származnak hasonlóak az i.e. 4600 és 3000 közötti időkből. Oates-ék könyvében (*A civilizáció hajnala*) jó színes felvételen látható az a tábla, amelyet leggyakrabban mutatnak be tatárlakai párhuzamként. A Kis nevű sumér város közelében lévő Dzsemdet-Naszr lelőhelyről származik, ötezer éves és a sumerológusok szerint elszámolásokat látható rajta, állatokról, kenyérről, sörről. Tehát a sörkedvelők hivatkozhatnak arra, hogy lám, már a sumérek is... Sajnos a szerzők nem közlik, hogy melyik a sör képjele.

A British Múzeum féltett kincsei közé tartozik a két Blau-tábla igen korai sumér időkből. Jáki Gábor a Torma műhöz írt kiegészítésében táblázatban mutatja be, hogy ezeknek tizenegy jele megegyezik a tordosi, kettő pedig a tatárlakai jelekkel.

A harmadik, állatalakos táblácska párhuzamai

Leonard Woolley (1880-1960) angol régész Ur városában 74 ember maradványait tartalmazó sírt tárt fel és ebben volt a két, fára ágaskodó kecskét ábrázoló, igen szép kivitelű szobor. A fa 50 cm magas, aranylemezekkel borított.

Marton Veronika *A napkeleti pecsénnyomók és pecséthengerek* című könyvében uruki és mitanni pecséthengereken láthatunk hasonló ábrázolást.

Bobula Ida *A magyar nép eredete* című könyvében (*Anahita Ninti Kiadó, évszám nélkül*) bemutat életfára kapaszkodó kecskéket Ur városból származó kagylóplaketten, sőt lábuknál még a hármashalom

is látható. Ugyancsak ő veszi észre a párhuzamot a tatárlakai táblácska rajza és a kelermeszi, szkíta halomsírból előkerült, i.e. VII. századból származó, arany borítású fokos nyelén életfára kapaszkodó két kecske ábrázolása között. Kabay Lizett könyveiben hettita, valamint IX. századi magyar (tatabányai) párhuzamot találtam.

Nógrád-megyei szarukürtre 1899-ben életfa köré két őz szerű állatot faragott a művész. A példa forrása: Fél-Hofer-Csilléry – *A magyar népművészet* (Corvina, 1969) Ugyanebben a könyvben láthatunk egy faragott padtámlát is, az életfa törzsénél két oldalt álló szarvasokkal.

Tukulti Ninurta asszir király (i.e. XIII. század) a sumérektől vette a mintát a palotájában lévő falfestményhez, amelyen ismét láthatjuk kecskéinket az életfával.

Igen szépen bizonyítja a tatárlakai állatalakos táblácska, a mezopotámiai Ur városi szobor, a szkíta fokos és a tatabányai díszítés sumer-szkíta-magyar rokonságunkat, más párhuzamok és átvételek pedig azt a hatást, amelyet őseink jelképrendszere tett a kultúránkat átvevő népek díszítőművészetére. Itt csak utalásszerűen térek ki arra, hogy életfára ágaskodó oroszlánjaink is vannak, pl. egy avar jogaron (közli Fehér Mátyás Jenő: *Avar kincsek nyomában*) és legszebb tarsolylemezünkön, az etelközön, valamint a Pálos Szerzetesrend címerében. Ez utóbbi látható Gönczi Tamás: *Ennek a világnak...* című könyvében. (Bé-Bé Kiadó, 2003)

A fenti, teljesség igénye nélkül felsorolt párhuzamok mind fiatalabbak tatárlakai leleteinknél, bizonyítva azt, hogy a Kárpát-medence volt az írás és egy nagyszerű, jelképekkel üzenő, díszítőművészet szülőháza. Őseink önzetlenül és fáradhatatlanul terjesztették ezeket, ugyanúgy mint műszaki találmányainkat, pl. az ekét, a fazekas-korongot. Szó szerint az emberiség jótevői voltunk, hálát azonban soha nem kaptunk érte, hiszen a tanulóifjúságnak barbár pusztítóként mutatják be őseinket az idegenek által írt és íratott történelemkönyvek. A jó tett helyébe jót cselekvés elve csak népmeséinkben valósul meg.

Még mielőtt a tatárlakai leletek általam feltételezett jelentését leírnám, egy kis gyűjteményt adok közre Johannes Friedrich: *Geschichte der Schrift* (Az írás története, Heidelberg 1966) című művéből. E gyűjtemény sok ábécéje igen hasonlít Torma Zsófia jeleihez és egyúttal a mi székely-magyarnak nevezett rovásírás ábécéjéhez. A jelek hangértéke legtöbb helyen vitatott és nem is egyezik meg a mi betűnkével, de mivel a mienk legkorábbi, hiszek abban, hogy ezeket a betűket a mi őseink „osztották ki” tanító útjaik során. A következőkhöz sokat lehet még gyűjteni más írástörténeti művekből:

Föhr-szigeti (Atlanti-Óceán) mesterjegyek, Indus-völgyi pecsételők, bybloszi, ciprusi, krétai, föníciai, pun, ósémíta, szamaritánus, arámi, palmiriai, elő-arab, numidiai, ógörög, fríg, lídiai, kariai (Kis-Ázsia), etruszk, réto, germán runák, arszákida-pehlevi, ótörök írások és a hatvankét jeles kínai fonetikus ábécé, amelyet 1918-ban vezettek be az iskolákban és balról jobbra írják.

Igen érdekes, hogy a Johannes Friedrich által ibériainak nevezett írás 26 betűjéből 22 egyezik rovásírásunkkal, bár csak kettőnek a hangértéke azonos.

A korongon lévő jelek néhány párhuzama

A korong által alkotott kör és az azt négy részre osztó kereszt megfelel a rovásírás F betűjének, egyúttal a Föld jelének. Hasonlót találunk Torma Zsófia több korongján, a krétai lineáris B írásban, az i.e. 1300-ból származó byblosi írásban és a glozeli betűk* között. Az ősi kínai írásban ez a jel szintén a Földet jelenti. Felfedezhetjük agyag kocsimodellen, az erdélyi somogyomi aranykincs korong alakú mellédíszén, bronz csüngőn a Nagyhangos-pusztai nyakláncról, a Nagyszentmiklósi kincs több darabján.

* Glozel egy kis francia falu neve, amely 1924-ben vált híressé, mivel egy helybéli földműves égett aljú és falú üreget talált, benne és közelében agyagtáblákat és táblácskákat, kőbaltákat, vésett csontokat és köveket. Mivel a nagyszámú lelet nem ugyanabból az időszakból származik (koruk 12000 és 4500 év között mozog), a hivatalos tudomány képviselői hamisítást kiáltottak szegény földművesre és pártfogójára, Morlet doktorra. A doktor úr felvásárolta a leleteket, magánmúzeumot nyitott számukra. Az agyagtáblákról 111 különböző jelet gyűjtött össze, és ezek között meglepően nagy számban fordulnak elő rovásírásunk jelei és a korongról is több jel.

A *Kárpát-medenci birtoklevelünk*...ben már közöltem a glozeli jelek gyűjteményét, és ezt most is megteszem, mert igen sok a párhuzam közöttük és a Tordos-Vinca műveltségéből származók között.

Meggyőződésem, hogy nem hamisítványról van szó, hanem kőkori ősrünk hagyatékáról, aki erre a tájra hozta el az írás tudományát. Egyébként mind a glozeli földművesnek, mind Morlet doktornak sok zaklatást kellett elviselnie a hivatalos tudomány képviselőitől.

A bal felső negyedben a vízszintes osztóvonal bal oldalán ülő kis V jelet a kutatók táblázatai nem tüntetik fel, pedig ott van, a pontosabb felvételeken és rajzokon látható. Makkay Jánostól tudjuk, hogy felfedezésükkor a táblácskákat meszes réteg borította, ezért a Kolozsvári Múzeum laboratóriumában sósavas fürdőben lemosták és mivel anyaguk mállékony volt, eltávolítható impregnáló réteggel fedték be őket. Véleményem szerint ezen eljárások során jelentéktelenedett el a V jel, amelynek biztosan megvan a maga fontossága, ha őseink odaírták. Két ilyen V jel az átfúrt, téglalap alakú táblácskán is látható a furat fölött két oldalt, tehát a tatárlakai jelrendszer fontos része. Ez utóbbiakat Varga Géza felvette táblázatába (*Bronzkori magyar írásbeliség*, Budapest 1993, 147. oldal)

Párhuzamai megtalálhatók a Torma korongokon, 200 ezer (igen: kétszáz ezer!) éves őstulok csonton, a Nap jeleként Sumérban, a Holdvilág-árokban (Andrássy Kurta János *Holtak völgye: Holdvilág-árok* – 2003; a továbbiakban a Holdvilág-árok béli jelek szintén ebből a könyvből származnak), a Mas d’Azili barlang (Franciaország) 25000 éves kavicsain, 6000 éves lurisztáni pecsételőn, Glozelben, Mykéne kori (i.e. 3000-1100), elefántcsont faragások mesterjegyein, az Olt-völgyi pecsétnyomón, a Tordos-Vinca kultúra öt alapjele között, kínai jóscsontokon, a szegvár-tűzkövesi Sarlós isten övén, a Yangshao és az Erliton kínai műveltségek jelei (i.e. 5000-1600) között. Ez utóbbi adatért köszönet Dr. Bárdi Lászlónak.

A kis V jelet megtalálhatjuk még a Nagyszentmiklósi Kincs 9-es és 10-es tálkáin, a svájci, eifischtali hunok névjelei között, paraguayi Pálos barlang feliratain, a Pomáz-Klisszai bronzgyűrűn, az Árpád-kori klárafalvi gyűrűn, óbolgárnak nevezett avar királyi palota téglajegyein. (Emlékezzünk csak Nagyszentmiklósi Kincsünk is „óbolgár” feliratú tárlóban díszíti a bécsi Művészettörténeti Múzeumot.)

A bal felső negyed következő jele megfelel a rovásírás Z betűjének. Megtalálható Torma Zsófia

korongjain, a Dzsemdet-Naszr korból (i.e. 3500 körül) származó sumer táblán, a persepolisi pártus feliraton, a glozeli jelek között, a krétai lineáris B írásban. A Fehérné Walter Anna által szmolenszkinék, Radics Géza által pedig kijevinek nevezett két soros szilafeliraton, a khumarai (Kaukázus) sziklafeliraton, a negai sisakfeliraton, (Kelet-Alpok, avar kori), Don-vidéki gyűjteményben sziklákön, tárgyakon, a jánoshidai avar túrtartón...

A bal felső negyed harmadik jele a rovásírás NY betűjének felel meg. Találkozunk vele Torma Zsófia korongjain, Dzsemdet-Naszr-i táblán. Mandics György matematikus számjegyek értelmezi, szintén sumer agyagtábla alapján. Hasonló jelek láthatók Johannes Friedrich már említett könyvében sumer táblákön, amelyeket ő könyvelési feljegyzéseknek nevez. 5000 éves edénytöredéken is feltűnik Tepe Yahyáról (a mai Irán területén). Kínai jócsontokon a Hold jele. Megtalálhatjuk a Nagyszentmiklósi Kincsen, karinthiai sziklafeliraton, ujugur sírfeliraton, a Hatvan környéki Gombospuszta „etruszk” téglajegyei között, a murfatlári (ma Románia) avar kori barlangkolostor falain.

A bal alsó negyed íj és nyíl szerű jele megtalálható a Tordos-Vinca műveltség jegyei között, hettita, hurrita, Dzsemdet-Naszr-i, glozeli írás emlékeken, Mas d’Azili kavicsön, a krétai lineáris B írásban, „óbolgár” avar kori királyi palota téglajegyei között, a Holdvilág-árokban 45 fokkal elfordítva, khorezmi ezüst csészén (i.e. 3. század), a tászoktetői köveken, a svájci eifischtali hunok névjelei között (nem félköríves, hanem háromszög alakban), a murfatlári (ma Románia) barlangkolostor falain. Hasonló a BA (ajándék, ad) sumér szó ékjele, amely Marton Veronika *A sumir kultúra története* című könyvének 53. oldalán látható (Magánkiadás 2000).

Az ékhez, vagy nyílhegyhez hasonlító jel a tordosi korongokon, az egyik knosszoszi korongon, glozeli, Mas d’Azili leleteken, a phaisztoszi korongon, a khorezmi ezüstcsészén (i.e. 3. század), a Nagyszentmiklósi Kincsen, a svájci, eifischtali hunok névjelei között is megjelenik. A sumerben a tízes szám jele.

A bal alsó negyedben alul látható jel megfelel a rovásírás GY betűjének. Megtalálható Torma Zsófia korongjain, Glozelben, Mas d’Azilban, hurrita feliraton, az ugariti írásban, egyiptomi predinasztikus jegyek között, gradescnicai (ma Bulgária) rovásjegyek között, a krétai lineáris B írásban, Catal Hüyük (a mai Törökország területén) falfestményein az i.e. 6-5. évezredből és a svájci eifischtali hunok névjelei között.

A jobb felső negyed fésűszerű jelének párhuzamai megtalálhatók Torma Zsófia korongjain, a Vinca műveltség területén, Dzsemdet-Naszr-i táblán, Mas d’Azili kavicsön, az ugariti írásban, hatezer éves székelyföldi edénytöredéken, ötezer éves elámita tálon, a Hor-Udimu egyiptomi király koronázásáról való feljegyzésen. A svájci eifischtali hunok névjelei között, a murfatlári (ma Románia) avar kori barlangkolostor falain több helyen ez a részlet.

Rajzolatunkra emlékeztet az éves Napjárás képjele egy szentsimoni ház homlokzatáról. Találtam Pap Gábor *Hazatalálás* című könyvének 81. oldalán.

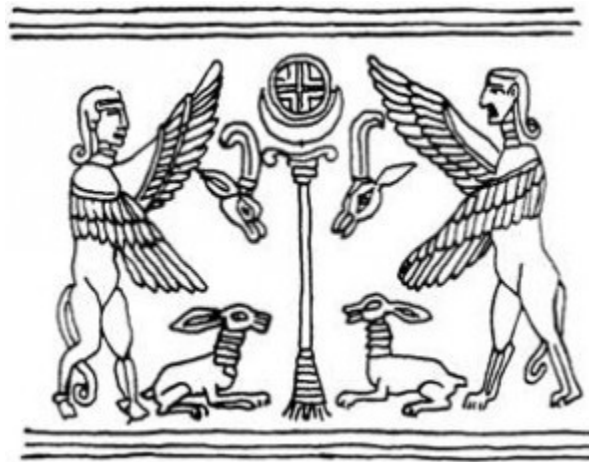
A fésűszerű ábrázolás az eső „nemzetközi” jele, még a bushmanok is ezt használják.

A fésű szerű rajzolat alatt két rovás NY-hez hasonló jel (párhuzamai a bal felső negyed NY jelénél) és két kisebb karika van. A karikák párhuzamai megtalálhatók a tordosi, mezopotámiai, Tepe-Yahya-i jelek között, hurrita feliraton, Glozelben, a knosszoszi korongokon, az ógörög és a latin ábécében, a murfatlári, avar kori barlangkolostor feliratain. Mind a rovásírás NY betűhöz hasonló jelek, mind a karikák megtalálhatók sumér és elámi számjegyek között.

A jobb alsó negyedben középen lévő képpel megtalálható a sumér Dzsemdet-Naszr-i, uruki táblákon, sumér pecséthengeren. Tűzhely ábrázolásaként időszámításunk előtt IX. századi asszir domborművön, továbbá a Holdvilág-árokban kőbe vésve, a murfatlári, avar kori barlangkolostor falán, és Marton Veronika már említett könyvében, szintén az 53. oldalon, a sumér BUR (edény) szó ékjeleként, bár itt a háromszögből négy vonal indul felfelé.

A jobb alsó negyed jobb szélén Nap és Hold oltárt ábrázolt a korong készítője. Hasonlókat látunk Kabay Lizett *Kulcsképekhez kulcsszavak* című könyvében, Marton Veronika *A sumir kultúra története* című könyvének 40. oldalán lévő pecséthengeren, nem csak fára kapaszkodó kecskék, hanem a Napot ringató Holdsarló is látható.

Ur Nammu sumer király (i.e.2112 és 2095 között uralkodott) három méter magas sztéléjén szintén Holdsarló fogja körül a Napot. Sinclair Hood *A minoszi Kréta* című könyvének borítóján a knosszoszi palotában lévő Hold oltár látható, amely bika szarvat is formáz.

Végül saját elgondolásomat, következtetésemet ismertetem

Megközelítőleg félszáz értelmezést gyűjtöttem össze a tatárlakai leletegyüttesről. Két-három kivételtől eltekintve értékes gondolatokkal járulnak hozzá a múlt homályának szétosztatásához. Véleményemmel azonban egyikükhöz sem tudok csatlakozni, mert a korongot legtöbbször környezetéből kiragadva, mint független tárgyat és nem mint egy 7-8000 éves temetkezés részét vizsgálták. Csak kevesen kapcsolták a másik két táblácskához és még kevesebben a sírban elhelyezett ősről személyéhez.

A sír, benne ősről maradványaival és tárgyaival egy szent egység, az ősi temetkezési rendnek megfelelően. Ha ebből kiragadva, a többitől függetlenül mondunk véleményt ennek a szent egységnek valamely részéről, darabjáról, akkor megbomlik a rend és tévesen, vagy töredékesen érkezik hozzánk az üzenet, amellyel ősről szerető közössége az újjászületés felé vezető útjára bocsátotta.

Amikor a táblák készültek, 7-8000 évvel ezelőtt, a Föld lakói közül még csak a mi Kárpát-medencei elődeink tudtak írni, olvasni.

Nem tudhatjuk bizonyosan, hogy írásukat hány jégkorszakon és természeti katasztrófán mentették át sok tíz- és százezer évvel ezelőttről. Abban sem lehetünk biztosak, hogy itt alkották meg ezen a bolygón, vagy Csaba királyfi egyik ősapja hozta „csillagösvényen”.

Az viszont bizonyos, hogy ez egy tökéletes, anyanyelvünk minden hangjának megfelelő, könnyen

tanulható betűkészlet, amelyet bármilyen anyagra, bármilyen körülmények között fel lehet vinni. Ez a betűkészlet a következő 30, vagy 32 betűből áll: (Az ősi betűsorrend biztosan nem ez volt!)

Λ O O † X † Λ O () † † † X () †
Y † M † † X Y I Λ H † K O D) †

Pontos J-nk nem volt, ez a Nagy Rovásbot tanúsága szerint az Í-ből rontódott át J-vé. Hangtanilag is felesleges, hiszen mindkét betű ugyanazt a kemény szájpádon képzett réshangot jelöli. Ennek bizonyítása majd egy másik tanulmány tárgyát képezi.

A kutatók általában úgy vélekednek, hogy a betűírások a képírásból fejlődtek ki.

Rovásírásunk esetében ez nem így van. A magyarok elődei már beláthatatlan ősidők, de legalább 25000 év óta az előbb bemutatott egy hanghoz egy betűt társító ábécé birtokosai voltak. Ez a 25000 év a franciaországi Mas d'Azili írásjeles festett kövek megközelítő életkora. Ugyanebből az időszakból származik az ún. Lausell-i Vénusz (mésző dombormű, Franciaország), amelynek jobb csípőjén egy bevészt rovás T betű látható. Merészebb képzelettel a kezében tartott bölényszarvon egyéb rovásjeleket fedezhetünk fel. (Látható John Waechter *Az ember őstörténete* c. könyvében – Helikon, 1988.)

Az utolsó jégkorszak után, körülbelül 8-9000 évvel ezelőtt elődeink kidolgoztak a Föld még írni nem tudó lakói számára egy képi jelrendszert is. Ezt a kutatók a tatárlakai lelettel kapcsolatban úgy emlegetik, mint sumér képírást. Ez azért pontatlan, mert tudjuk, hogy a Mezopotámiában talált hasonló képjelek fiatalabbak a Kárpát-medenceiekénél, tehát helyesebb ezt Kárpát-medencei képírásnak nevezni.

Ezt a képírást azért hozták létre elődeink, mert a még írni-olvasni nem tudó népeknek szükségük volt egy általánosan használható egyszerű kifejező eszközre, amely olyan egységes volt, mint ma a közlekedési táblák. Ezt a Föld legtöbb akkori lakója tudta értelmezni, hiszen töredékei mindenütt megtalálhatók az újkőkori emlékek között.

Az átmeneti kőkorszakban és az újkőkorszakban a népsűrűség igen alacsony volt, ez megkönnyítette a „tanítók”

munkáját. Ezzel a képírással őseink feljegyzéseket, emlékeztetőket készíthettek „tanítványaik” számára és a „tanítványok” is önmaguk, társaik, „tanítóik” számára.

Miután elődeink elterjesztették ezt a képírási rendszert, amellyel mintegy előkészítették a talajt a betűírás számára, elkezdtek a meghatározhatatlan ősidőkből származó 30 vagy 32 betűs ábécéjüknek változatait elkészíteni és az „érdeklődőknek” kiosztani 5-6000 évvel ezelőtt.

Ezeket a változatokat a mai erdélyi Tordos területén, a Maros partján lévő telepen készítették, mint ahogy ezt Torma Zsófia tízezret is meghaladó számú rovásjeles korongjai bizonyítják. (És még mennyi lehet a földben!!!!)

Ezekkel az ábécé változatokkal ismét elindultak tanítani, ugyanúgy ahogy a képírással tették. Voltak olyan népek, akik maguk jöttek el a betűért. Kállay Ferencről tudjuk (*Pogány magyarok vallása, – Hasonmás kiadás, Püski 1861.*), hogy a pelazgok 16 szkíta betűt vittek le Görögországba. Tehát őseinknek ez a tanító tevékenysége még a szkíta korban is folytatódott.

Az ősi, eredeti, 30 vagy 32 betűs jelkészletet és hangértékeit azonban mindvégig megőrizték Kárpát-medencei utódaik számára. Ez együtt, ezekkel a hangértékekkel csak itt maradt fenn. Bizonyítja ezt a germán runa írás is. A szkíták vagy hunok adták át ennek jeleit, mégpedig úgy, hogy 24 runa jelből 13 formailag azonos a mi betűinkkel, hangértékük azonban teljesen más. Ugyanígy a régi görög ábécéből (amely 23 betűs) 12 formailag egyezik rovásbetűinkkel, közülük hangértékben csak az A betű azonos.

Őseink elkápráztató ötletességgel alkották meg az írásjelek és írásmódok változatait, majd nemes önzetlenséggel és bizonyára nem kis fáradozással adták tovább. Mindegyik továbbadott ábécé tartalmazott több-kevesebb elemet a 30 vagy 32 betűs Kárpát-medencei ábécéből és ezzel utalt eredetére. A teljes minta azonban csak a mi betűinkből és a hozzájuk tartozó hangértékekből áll össze. Ezt ma székely-magyar rovásírásnak nevezzük. Fontos bizonyíték ez arra, hogy felmérhetetlen ősidők óta mindig is itt éltek a magyarok elődei, ezért mondhatjuk, hogy ez az írás birtoklevelünk a Kárpát-medencére. Azt, hogy a magyar a világ legrégebbi nyelve, felvetette már a 19. században Horvát István történész, filológus és Táncsics Mihály politikus, író. A Tamana tudósai is ezt vallják, valamint Magyar Adorján néprajzkutató és Badiny Jós Ferenc sumerológus.

Az eredeti leleteket nem volt módunkban megtekinteni és lemérni az előzőekben már ismertetett ok miatt. A Kolozsvári Múzeumban vásárolt, pontosnak nevezett másolatok méretei: a korong átmérője 5,5 cm, vastagsága 1,5 cm. A furatos, képiratos tábla szélessége szintén 5,5 cm, magassága 2,5 cm, vastagsága 0,5 cm. A furat nélküli állatalakos tábla 4,7 cm széles, 3,0 cm magas, és 0,8 cm vastag. Ha visszalapozunk a 65. oldalra, láthatjuk, hogy a három mérés eredménye nagy mértékben eltér. S mivel mind Vlasszáról, mind a francia Massonról fel kell tételeznünk, hogy néhány kis méretű tárgyat meg tudtak mérni, bizonyosak lehetünk abban, hogy nem ugyanazok voltak a kezükben. Nem tudhatjuk tehát, hogy a németországi vizsgálatok végén az eredeti leletek kerülnek-e vissza a múzeumba.

A másolat korong súlya 70 gramm. Vlassza és Masson adatai vastagabb korongra utalnak, amelynek súlya könnyen elérhette a 100 grammot is. Zsinórral felpróbáltam a másolat korongomat. A súlya miatt csak állni, vagy feküdni lehet benne, járás, mozgás közben „mellbevágó” élmény a hordása. Ebből következően sem szertartás közben, sem varázsamulettként, vagy díszítésként nem viselhették. Ennek személyes tartalma is ellentmond, ugyanis rajta egy újkőkori ősanánk életének utolsó szakaszát jelenítették meg.

A korongon a 30-32 betűs ábécénkből négy jel látható. Maga a korong és az azt négy részre osztó

kereszt alkotják a rovásírás F betűjét, amely itt a Föld bolygót jelenti. A kereszt jelének ősi hitvilágunkban Ipolyi Arnold szerint is (*Magyar Mythológia – Reprint, Európa Kiadó 1987.*) ördögűző és boszorkányűző szerepe van. Őseink tehát e keresztjel által is nyugalmat kívántak biztosítani az elhunyt számára.

A történet kezdetét a korong bal felső negyedének kis V jele mutatja, amely Nap jelkép, a Keleten feltűnő első napsugarakat és így a kezdetet is jelenti.

A következő jel a rovásírás Z betűje, az elhunyt vezetéknevének első betűje, a nemzetségé, a családé, amelybe tartozott. A magyarok azért írják, mondják először vezetéknevüket, mert ezzel is megadják a tiszteletet elődeiknek és a családjuknak. Egyúttal azt is jelzik, hogy a család fontosabb önmaguknál, nem tolják önző módon előtérbe saját személyüket.

A következő jel a rovásírás NY betűje, az elhunyt keresztnévének első betűje. A judeo-keresztény naptárakban NY betűvel kezdődő név nincs, hiszen a szegényes latin ábécében 13 hangunkra, köztük az NY-re sem volt jel, amikor rákényszerítettek bennünket a használatára. Így Szegedi Csanád *A magyar eredetű keresztnévek teljes tára* című könyvéhez (Budapest 2002.) fordultam segítségért, ahol 25 NY betűvel kezdődő női nevet találtam. Természetesen nem biztos, hogy ősanyánk neve éppen ezek közül való volt.

A bal alsó negyed egy szomorú eseményről tanúskodik, azt írja le, hogyan halt meg a Z.NY. névjelű asszony. Lenyilazták, két nyílvevessző ölte meg. A nyílvevesszők alatt a negyedik rovásjel a Gy, a halált okozó személy, vagy nép nevének kezdőbetűje.

A korong jobb felső negyede egyfajta gyászjelentés. Mint láttuk, a fésű szerű rajz az esőt jelenti, korongunkon pedig azt, hogy megsiratták az elhunyt szeretett személyt, „hullott a könnyük, mint a záporosó”. A könnyhullatás kifejezéséből következően a fésű szerű jel alatt lévő rajzolatok a gyászolókra utalnak, a nagyobbak talán a gyermekeit, a kisebbek az unokáit jelentik.

A korong jobb alsó negyedében egy tűzhely, a tűz képi megfogalmazása látható, amely itt azt jelenti, hogy az elhunytat elhamvasztották. A jobb oldalon pedig egy Nap és Hold oltár áll, amely előtt a táltos és a hozzátartozók, a közösség tagjai búcsúztatták ősanyánkat. Az oltár és fölötte a Holdsarlón pihenő Napkorong egy olyan képet is szemünk elé vetít, mintha a távozó lélek még biztatóan visszaintene nekünk, vagy felemelt karokkal megáldana bennünket. Hasonló alak látható Teleholdkor, szintén a Hold jobb alsó negyedében. A korongon tehát négy rovásbetű van, a többi jel a Kárpát-medencei képírás része. Őseink célja ezzel az volt, hogy bárki, bármikor talál rá a sírleletekre, értelmezni tudja.

A másik átfűrt táblácskával arról hagytak leírást az utókornak, hogy az elhunyt mivel töltötte életét. A két kis V jel a középső oszlopban van, ez a kezdet. A képen egy növény és egy ló feje látható, tehát növénytermesztéssel és állat-, főleg lótenyésztéssel foglalkozott. A bal oldalon felül három nyílvevessző és több egymáson heverő állat kusza rajza van, ebből következik, hogy nem csak őt, hanem állatait is lenyilazták. A bal alsó sarokban egy rovás T betűt, vagy egy kis csikófejet látunk, két vonallal elhatárolva. Amenynyiben T betű, akkor a támadást túlélő személy nevének kezdőbetűje. Mellette egy tároló edény, amely szorgalmas és takarékos személyiségre utal. Az épségben maradt edény és a kis csikó jelzik, hogy bár későn is, de segítség érkezett és legalább ezeket sikerült megmenteni.

A jobb oldali oszlopba egy halotti urnát rajzoltak, amelybe a felül két vonallal jelzett csontokat és a rovásírás K betűjéhez hasonlóan rajzolt tárgyat helyeznek, valószínű, hogy ez utóbbival ábrázolták az urnába tett táblácskákat. Ezen a táblán csak Kárpát-medencei képírás, és legfeljebb egy rovásbetű van.

A harmadik, állatalakos tábla szintén a támadásra utal, de nem közvetlenül az elhunyt személyéhez kapcsolódik, hanem az ő népéhez. A korongot és az átfúrt táblácskát ősanyánk nyakába helyezték temetésekor, mert róla szóltak, csak zsinórjuk elhamvadt. A harmadik tábla nincs átfúrva, jelzi, hogy nem az elhunyt nyakában volt. Megtudjuk belőle, hogy ősanyánk egy békés, növényeket termesztő, állatokat tenyésztő, saját írással rendelkező, az írni-olvasni nem tudó más népekkel egy rendkívül kifejező, saját alkotású, képirás segítségével is kapcsolatot tartó, azokat tanító, szorgalmas és takarékos közösség tagja volt. Erre a közösségre tört rá az életfa bal oldalán, támadó helyzetben ábrázolt ördögi lény és népe, igyekezvén őseinket elpusztítani, elűzni életfájuk közeléből, azaz a földjükről. Mindez 7-8000 éve történt, Erdély területén, de ha visszatekintünk múltunkra, azóta is ez ismétlődik történelmünkben. A korong jobb alsó negyedéből azonban ősanyánk biztatóan visszaint és megáld bennünket.

Még két apró reménysugár: Megjelent a Bakay Kornél által szerkesztett és 5. osztályosok számára készült történelemtankönyv, amelynek 43. oldalát korongunk díszíti. (Kiadta a László Gyula Történelmi és Kulturális Egyesület, Budapest 2004.) A kiadványnak hatalmas érdemei vannak, de nem hallgathatjuk el, hogy a benne lévő rovás ábécé nem hagyománykövető, hibás és csúnya. Ugyancsak helytelen, hogy a tankönyv az eredetitől eltérően, megváltoztatva mutatja be a Nikolsburgi ábécét, amelyet 1933-ban találtak meg Bartholomeus Angelicus De proprietate rerum című 1483-as kiadású könyvében.

A másik reménysugár, hogy Gondos Bélától 2004 augusztusában egy diafilm kockát kaptam, amelyen Alsó-Tatárlakán a három táblácskáról készült emlékmű képe látható. Így talán a máig megtalált legelső, összefüggő gondolatokat tartalmazó írásemlékünk nem merül feledésbe.

Barta József, kiadványunk gondozója Torma Zsófiáról keresett képet a világhálón, amikor rátalált Marco Merlini olasz tudós tanulmányára (www.prehistory.it/ftp/tartaria_tablets_), amelynek címe *Milady Tartaria and the riddle of dating Tartaria tablets*.

Merlini 2003 októberében utazott Erdélybe, ahol egy román kutatóval újravizsgálta a leleteket. Ennek a vizsgálatnak részeként a Román Tudományos Akadémia Antropológiai Kutatási Központja megállapította, hogy csontok egy idős nőé voltak. Ezen túlmenően olyan betegségeket tulajdonítottak a 7-8 ezer évvel ezelőtt élt hölgynek, amely ettől az intézménytől nem meglepő, ha őslakos erdélyi elődeinket tanulmányozzák. A betegségek közlésével, ezzel a felháborító rágalommal nem szennyezem be könyvünk lapjait.

Merlini véleménye szerint a C14-es vizsgálatok eredményét megkérdőjelezi, hogy Vlassza a megtalálás után újból kiégette a táblácskákat, de nem rögzítette, hogy meddig és milyen hőfokon. A legérdekesebb, hogy az olasz kutató említi néhány tudós véleményét is, akik szerint Vlassza a kolozsvári múzeum régészeként hozzájutva az alagsorban tárolt Torma Zsófia gyűjteményhez, ebből vette ki és ő maga helyezte a sírgödörbe a tatárlakainak nevezett leletegyüttest.